

Badische Landesbibliothek Karlsruhe

Digitale Sammlung der Badischen Landesbibliothek Karlsruhe

Scientia universalis concionandi seu dictionarium morale - Cod. Ettenheim-Münster 88-91

J-O - Ettenheim-Münster 90

Richard, Jean

[S.l.], 1776

Misericordia Dei

[urn:nbn:de:bsz:31-110877](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:bsz:31-110877)

fons perennis gratiarum quas cuncti accipiunt: O quam bonus et suavis es is, qui se inter brachia tua conficiunt! Tu illos sustines in suis languoribus, eos sublevas in suis oppressionibus, ipsis obviam pergis in suis aberrationibus, eos redeuntes cum gaudio suscipis, eos in suis calamitatibus protegis, eos de novo creas et gratiarum tuarum abundantiam perficis.

* S. Aug. medit.
6. 10.

* Equidem his gratis sumus indigni, sed tu amore et obsequio quiis creaturarum quas redemisti indignus non es. Da nobis igitur Domine, unde tu dignus es, et tunc id, unde nos sumus indigni nostrum meritum efficiat. Fac ut casemus te offendere, prout cupis, ut non amplius te offendamus, ut omnibus nostris numeribus eoga te defungentes, tibi serviamus, et te amemus. Sustine nos, conserva nos, rege nos usque ad ultimum vita nostra momentum, ut somnum mortis nostrae excipiat dulcis requies, ut haec requies sit secura, immutabilis, aeterna.

Misericordia Dei.

Ipsius agendi ratio in conversione peccatorum, et Caecum nostrae salutis: gratiae quas ab ea accipimus, et ipsius circa nos consilia: fiducia, et timoris affectus quos illa nobis inspirat.

Sermo Secundus.

Multi ab oriente et occidente venient, et recumbent cum Abraham, Isaac, et Jacob, in regno caelorum: filii autem regni ejicientur in tenebras exteriores. Matth. 8.

Pro Dominica tertia post Epiphaniam, item pro feria sexta ante Dominicam, in manibus Quadragesima.

Si consideremus varias ideas, quae omnibus saeculis de Deo formatae fuerunt: quis non dicat, Auditor, quod plerisque hominibus evenit, quod pueris illis, qui extra domum paternam nutriti tam parum patrem suum noverunt, ut advenam cum esse arbitrentur?

Stoicus ut Dei providentiam destrueret, ejus loco immutabile fatum quoddam substituit; Peripatheticus eum Regem fecit fastidiosum et superbum, qui caelestibus rebus unice occupatus, eas, quae mundi hujus inferioris sunt, parum curat, aut de iis parum sollicitus est; et idololatra loco boni et unice supremi Domini sibi plures malos affinxit.

Si qui, in sinu verae Religionis nati, malis illum

cognoscere deberent, sapia falsis, quas sibi de illo effingunt idem
 is abducti, in deplorandos labuntur errores. Sunt, inquit S.
 Bernardus, quos cogitatio solius divinae justitiae omni
 misericordia et commiseratione spoliatae in desperatio-
 nis abyssum conjicit: et sunt multi alii, quibus demulcens
 idem, quam sibi effingunt de misericordia quadam justitiae
 jura destituta, pravam ac perniciosam tribuit se-
 veritatem.

Ne in ullum horum errorum labamur, audiamus quid
 Jesus Christus nobis in Evangelio dicat.

Nobis declarat, quod plures venturi sint ab Oriente et Occi-
 dente, et locum suum habituri sint in Regno caelorum.

Laudamus in hoc et extollamus infinitam misericordiam suam con-
 silia, et omnem fiduciam nostram in ea collocemus; pri-
 mum documentum circa haec prima Evangelii verba. Filii
Regni ejiciantur in tenebras exteriores. Adoramus cum tre-
 more formidanda justitiae suae judicia, pavescamus et humi-
 liemus nos sub ultrice manu sua; secundum documentum
 circa haec alia Evangelii nostri verba.

Equidem haec ambo sermonis hujus argumentum consti-
 tuerent, nisi jam in praecedenti examinasset vias et con-
 silia misericordiae Dei circa salutem nostram oeconomicam.
 Hinc ne quidquam amplius de iis loquamur, his ultimis
 circumstantiis duatantum immoremur, quae tanto insolenti-
 ores sunt videntur, quod ipsimet filii Regni sint ibi, qui
ejiciantur in tenebras exteriores: filii, qui cum plures
 gratias à misericordia Dei acceperint, tanto severius ab
 ipsa punientur: filii, qui quo magis dilecti, eo magis in-
 grati, severius etiam subibunt iudicium, quam ii, quibus
 haec gratia data non fuerint: cupitne hujus nosse ratio-
 nes? Ecce illa:

Quia ipsorum erga gratias divina misericordia infide-
 litatem semper comitatur contemtus, et quod, quo major
 est hic contemptus, eo majori ira et vindicta illos subji-
 cit. Sunt magis rei; prima ratio: erunt magis infelices,
 secunda ratio: Duae veritates, quarum enodatio iis omni-
 bus terrorem incurrere debet, quibus adhuc aliquis est pie-
 tatis et timoris Dei sensus.

Nihil in sacris libris frequentius reperitur, quam unita
 societas misericordiae Dei cum ejus justitia, et justitiae ipsi-
 us cum ejus misericordia. Haec sunt velut Duae viae illae per
 quas graditur, inquit Regius propheta, velut Duae Sorores,
 quae ab eodem patre genitae, se mutuo amplectuntur, os-

Divisio.
87.

Parvima
88.

culantur, et inseparabiliter conjuncta permanent.

Deus adeo benignus est, ut in ira sua misericordiam quam facere vult, consideret: adeo severus est, ut quò majorem iræ suæ amplitudinem tribuat, misericordia, quam facit, reor- detur. Adeo benignus est, ut ex propriis suis beneficiis justitia coronam fidelibus servis suis nectat: adeo severus est, ut in suo judicio intervenire faciat propria sua beneficia, et quò majorem misericordiam iniquis suis servis impartitus est, eò magis eos et peccatis onustos illos inveniat.

89.

Qualis re ipsa est indoles et mens tot peccatorum, qui divina misericordia gratis abutuntur, eosque contemunt? Nempe hanc misericordiam contra se ipsam adhibent, creduntque quòd quia Deus bonus est, impunè mali esse possint. Ipsum ali- gunt, ut serviat peccatis eorum; ipsius bonitatem velut peccatum et iniquorum desideriorum suorum servam efficiunt. Ipsi obedientiam denegant, sanctaque mandata ipsius vident, ac si certi essent, quòd quia mitis est et indulgens, facile veniam ipsorum rebellionis daturus sit. Ipsum offendunt cum proposito aliquando ipsum placandi, semè sine scrupulo atrocissima crimina perpetrant cum proposito illa confitendi, et ab ipso veniam postulandi; denique presentes gratias suas rejiciunt cum spe efficaciores ab ipso recipiendi, ubi tunc illatas ipsi, injurias facere poterunt.

90.

At verò posita hæc damnanda mentis et cordis affectio- ne, que apud innumeros homines nimisquam realis est, fortè etiamnum apud quosdam illos, qui se religiosos et devotos esse arbitrantur: quàm terribilis colluvies! quam horrendum peccatorum thesaurus! Peccatum ingrati- tudinis, peccatum presumptionis, peccatum malitiae.

Peccatum ingratitude: non solum obliviscuntur bene- ficia misericordie divine, ea insuper contra ipsam adhibent ad eam offendendam. Non solum eam, quam deberent, grati animi memoriam erga Deum non habent, quin potius ex ip- sius gratis nova ad pugnandum adversus ipsum arma confin- unt.

verbo

* Isai. 51.

* Psal. 54.

Unde querela illæ, quas tam reiterat in S. Scriptura: * Nilios emutavi et exaltavi, ipsi autem spreverunt me. * Si inimicus meus maledixisset mihi, sustinissim utique. Et si is qui oderat me, super magna locutus fuisset: abscondissim me forsitan ab eo. Tu verò unanimis et notus meus, qui simul mecum dulces capiebas cibos: Tu ingratus, illa es, qui mihi torquem vertis, tum perfida, ille, inquam, es qui propriis meis utaris donis, ut humis me afficias injuriis.

Inde verba illa exprobrationes, quas apud Jeremiam populo Judaico fecit: Quid invenerunt patres vestri in me? ^{Jerem. 2.} iniquitatis, quando à me recesserunt? Sibi dicere debe- bant, ubi est Dominus, qui exire non fecit de terra Aegypti, et traduxit nos per desertum in terram inhabitatam, ubi continua benignitatis, et omnipotentia sua indi- cia recepimus? Sed hæc ingrati illi non dixerunt.

Ego, addit Deus, ego sum, qui induxi vos in terram Car- meli delictis affluentem, ut comederetis fructum ejus et optima illius. Ego sum, qui ne cogere mini alimenta vos- tra quærere, manna vobis de coelo pluvie feci; ego sum, qui inimicos vestros crudeli bello vos persequentes dissipavi et destruxi, nihilominus contaminastis terram meam, et hæreditatem meam posuistis in abominationem.

Vos Christiani, quibus Deus longè majores gratias im- partivit, magis adhuc ingrati animi vestri vos pudeat. Ju- dei umbram Juxta futuorum bonorum habebant, vos autem illorum veritatem tenetis; erant Levi patris fa- miliæ, et vos illius filii estis. Manna corruptibili fuerant enutriti, et vobis datur incorruptibilis caro Dei vestri. A mor- tibus Serpentum sanati fuerant per aneum serpentem ligno in modum crucis erecto impositum: et Jesus Christus vo- luit crucem suam consendere et in ea mori, ut vos ab an- tiqui Serpentis tyrannide liberaret. Comparete nunc be- neficium cum beneficio, et ingrati animi vitium cum ingrati animi vitio.

Statemur, dicetis mihi, quod in hoc sumus nocentissi- mi; Sed Deus avertat, ut semper in hoc statu permanea- mus: Postquam illum offendimus, veniet tempus, quo id nos facisse nos poenitebit; bonum quoddam peccavi omnia Sancti. Hoc est, Fratros mei, quod mihi respondetis, verum si res debetis, quod hæc ratione adhuc nocentiores sitis, quodque execranda hæc presuntio novis vos peccatis oneret.

Omisso animi hinc, quod immerito vobis polliceamini futuram conversionem, quæ forte nunquam veniet, quod, cum in tempore id agere renueritis, quod poteratis, cum voletis, id agendi facultatem habituri non sitis: omnino, inquam, his et pluribus aliis rationibus, quæ vobis patrum faciunt, presumptionem vestram esse malè fundatam, is libenter supersedeo, ut vestris verbis stem, vosque ex ore vestro judicam et condemnam.

Igitur Deum offendistis sub spe, quod cum aliquando pla- caturus sitis: Vos impudici, quia aliquando eritis casti.

* vos usurarii, quia aliquando iniquis commercii vestris renun-
ciabitis; vos maladici, quia de proximo vestro non am-
plius malè loquemini; ergo vultis ultrò in statu in quo es-
tis, sceleratam agere vitam, illicitis viis ditescere, vestra
lingua omnem dare libertatem atrocibus maledictis
proximum vestrum convincendi.

Ergo actualis iste peccati status vobis placet; et in-
de quamnam insignem injuriam misericordia Dei facitis,
dum adversus ipsam tempore, quod vobis concedit, et gratis,
quas vobis tribuit, utimini sub specioso pretextu, vos ali-
quando de malà, quam ducitis, vità poenitentiam acturos.

Quid sentiretis de viro, qui vobis alapam infligeret,
et momento post veniam de illo à vobis peteret? Quid
de illo sentiretis, si vestra bonitate uteretur ad vobis in-
sultandum vosque despiciendum? Hoc tamen vos contra
Deum facitis, sub falso obtentu futurum fore, ut aliquan-
do ipsum offendisse vos poeniteat. O! possum hinc cum
Authore libri Ecclesiastici exclamare*, O presumptio pessima
unde creata es?

* c. y.

Semper alias validissimà velut ratione hominem à
mala actione impedituri dicimus ei: attende id quod
facere vis, id facisse certò te poenitebit: et hinc specie
cujusdam favoris, qui satis comprehendi non potest, De-
um datà operà offenditis, quia semel aliquando cum
offendisse solebitis.

Agnosco, ait iste, quod peccem continuando commer-
cium meum cum hac pusta. Sed aliquando de eo ve-
niam à Deo precabor. Scio, inquit ille alius, me ma-
lè agere immodicè bibendo et comedendo diebus eru-
rialibus et jejuniis; sed ubi tempus Paschale adveni-
rit peccatum hoc confitebor. O presumptio pessima
unde creata es? Cur vis cooperire terram tuà malitià?
Cooperire terram aridam malitià.

92.

Ita, malitià tuà: et hic est adhuc novus caracter
injuria, qua peccatores gratis Dei infideles ipsius
infinitam misericordiam afficiunt. Non solum coe-
co quodam impetu, sed sapè datà operà illum offen-
dunt. Non modò ex ignoratiòne et imprudentia illum
offendunt, sed sapè comparationis specie Deum inter

et creaturam, inquit Tertulianus*. Utrumque cognoscunt, bona gratia, et bilicia peccati, id ad quod agendum ipsos Evangelium hortatur, et id, ad quod cupiditates sua ipsos abripiunt.

Deus, ut cum S. Scriptura loquamur, reliquit eos in manu consiliorum suorum, apponit ipsis aquam et ignem, ut quocumque valent se vertent. Si vitam cupiunt, illam accipient, sin' verò mortem eligant, hæc ipsis dabitur. O quam sapientes sunt et fideles, quando ad bonum et malum indifferentes cum sanâ libertate manum suam extendunt ad id, quod eligere tenentur! At quam coeci sunt, et rei, imo cognoscentes quid ipsis lex præcipiat, aut prohibeat, iniquâ voluntate gratias coelestes, cum quibus eam adimplere possunt, rejiciunt, misericordiamque divinam tam graviter contemnunt, ut voluntariè se toti cordis sui malignitati tradant!

Hic animo intueor quidpiam simile ei, quod in libro Judicum* legimus. Michas, vir prædives Templum edificaverat, in quo ponerat Sacerdotem Hebræum, sique commodam domum, optimas vestes et magnam pecunia summam dederat.

Sacerdos iste ob has omnes rationes, sui beneficii partes omnino amplecti ac tueri debebat; Hinc etiam ubi milites Tribus Dan venissent, ut Templum hoc expilarent, fortiter ipsis restitit, et quamvis vitam amittendi periculum subiret, clamavit: Quid facitis? Nolite in vestras extendere manus vestras. Sed perfidus iste brevem mentem mutavit et agendi rationem, ubi milites isti ei dixerunt: Tace et pone digitum super os tuum, venique nobiscum, ut habeamus te patrem ac Sacerdotem. Quid tibi melius est, ut sis Sacerdos in domo unius viri, an in una Tribu et familia in Israël.

Ad hæc verba! quis illud crederet? indignus Minister iste non solum tacuit, atque his militibus ea quæ valent, agere permisit: Sed etiamnum primus fuit, qui altare diripuit, et mensam, et turbibula, ac vas obsoletas, et idola abstulit, atque unacum eis affugit.

Siene, vir inique, mecum agis, poterat illi dicere Michas? An quia te adeò benignè suscipi? tibi id quod mihi

* Comparationem videtur agisse, qui utrumque cognovit. Tertul. lib. de prænit.

93.

* c. 18.

charissimum erat, concedidi? ex humana mea tibi suppeditavi, unde vitam commodè agere posses, ad partes inimicorum meorum discedis, ipsorumque fortuna adjuvas?

Hac figura non nisi debilitatem, qui Dei bonis ditati, quam tot peccatorum malitiam, qui Dei bonis ditati, beneficiis ipsius cumulati, Sacramentis ipsius muniti, ad ipsius hereditatem vocati, primi ipsum deserunt, inimicorum ipsius partes amplectuntur, ipsorumque produnt. Similes huic Sacerdoti imò ipse peiores profanant hunc um corpus, quod est Templum Spiritus Sancti; unde auferunt quod in eo inveniunt, et quod Deus illis dedit, oculos suos, quos flagitiosis aspectibus coinquinant: linguam suam obtreccationibus et calumniis; aures suas huavi attentione ad vanos applausus; manus suas injustè et violenta usurpatione illius quod ad eos non pertinet.

Uterius progreditur S. Paulus, cum, postquam magnam illud discrimen ostendit gratiarum, quas Judaei in veteri lege habuerunt, et Christiani in nova habent, sic concludit*: Si irritam quis faciens legem Moysi, sine ulla miseratione duobus vel tribus testibus moritur: quanto magis putatis deteriora mereri supplicia, qui filium Dei conculcaverit, et sanguinem testamenti pollutum dixerit, in quo sanctificatus est, et Spiritui gratia communiam fecerit? Quanto majora beneficia in ipsum divina misericordia contulerit, tanto etiam cum majori severitate de ipso sumet vindictam: et quanto nocentior effectus fuerit, tanto etiam infelicius erit.

Bar 2. ca
94.

Duo in verbis Jesu Christi dicentis, quod filii Dei ejiciendi sint in tenebras exteriores, expressa sufficiunt, arbitror, ut vobis palam fiat inaudita illorum infelicitas, qui gratis à divina misericordia acceptis abusi sunt. Erant filii Regni, ad coelum magna jura habebant, et ea amittunt; filii Regni, primum illorum infelicitatis argumentum. Hi filii Regni magna supplicia devitare poterant, et sua infidelitate ac ingratitude ea sibi auerserunt; ejiciantur in tenebras exteriores; secundum illorum infelicitatis argumentum.

Agnoscatne, Auditores, in tota hac agendi ratione unionem justitiae Dei cum ipsius misericordia, et ut expressionibus Apostoli utar, ipsius bonitatem et severitatem? Ipsius bonitatem erga eos, quos inseruit in olivam bonam, ipsius severitatem adversus illos, qui cum

non permanserint in statu bonitatis et salutis, in ^{quo} eos colloca-
vit, infelicitate ab eo excluduntur: Vide bonitatem et seve-
ritatem Dei.

Ne dubitatis, Fratres mei, Deus justitiam suam secun-
dum bonitatem suam, et severitatem suam secundum mi-
sericordiam suam metitur. Ipsos vocaverat velut filios suos,
ut possiderent Regnum suum, et hi sunt degeneres filii,
quos rejiit. Ipsis magna in hereditatem coelestem jura de-
derat, et quia hujus misericordiarum Patris gratias abusi
sunt, illa amiserunt. Quantum infortunium! quanta
jactura! quanta desperatio!

Quantus dolor Adams et Eve, cum in loco Paradiso ter-
re vicini post suam inobedientiam positi, oculos in hunc
deliciarum hortum, à quo primum pulsi fuerant, conjicerent!
Poteramus in eo semper manere conservando originis nos-
træ innocentiam, et esse ab eis pulsi sumus.

* Quantus dolor infortunata Vasti, quando ei nomi- * Ether. 1
ne Refueri significatum fuit triste decretum illud, quo
ei Regis conspectus omnino inhibebatur, quia mandatum
ipsius desperaverat! Poteram conservare amicitiam Prin-
cipis mei et coronam meam; et ecce omnia mea jura
perdita sunt.

Quantus dolor Esaii, cum ubi potuisset magnis commo-
dis frui, quæ ipsi primogenitura prerogativa tribuebat,
animadvertit se illa fratribus natu minori vendidisse! ho-
nor et bona nobilis et opulenta familiae ad me pertine-
bant, et ea cessi pro lentis adulis. Equidem verum est,
quod sacra Scriptura memoret, cum ad hæc non statim
attendisse, sed comedisse et bibisse, atque parvi pendisse,
quod primogenita vendidisset.

Hujusmodi sunt nostra ætate innumeri Christiani,
Magna jura habent ad Regnum coelorum, cuius sunt filii,
filii Regni. Quoties ipsis dictum fuit, præcipuam illorum
curam esse debere, cum inviolata fidelitate conservare
gratias Dei, quarum bonus usus ipsis possessionem illius
certam redderet, sin' varò illas contemnerent, in æter-
num à Paradiso excludendos eos fore?

Quoties ipsis expositum fuit, ipsorum inobedientiam
severius adhuc fore puniendam quam Vasti inobedientiam
æterna exclusione à castro Regis Regum thoro? Quoties
moniti fuere, in vanum ~~Abi~~ eos sibi vendicare qualita-
tem filiorum, et primogenitorum Dei Isaac, nisi suâ tem-

parantia et passionum suarum mortificatione se illa dignos efficerent? Familii valut vanator Esaii, cui vehementes sauriones immoderatum appetitum tribuerant, nullatenus ad tanti momenti veritates animum attendunt: insatiabilis ipsorum cupiditas singulis momentis irritatur, oportet ut eam expleant.

Jus suum amittant, nihil refert; illud pro caduco bono, pro fragili honore, pro aliquot dierum voluptatibus, pro lentis edulis amittent, nihil refert: cum furore in idem ne involant, quod sensibus suis occurrit; bibunt, edunt, at abeunt, nec sibi flagitiosam suam exprobrant intemperantiam pro cuius satietate primogenitura sua jura vendiderunt. Comedit, bibit, et abiit, parvi pendens quod primogenita vendidisset.

Sic infelices isti potiore vitam suam partem transigunt, ludunt, lascivunt, omnibus se tradunt voluptatibus, quarum degustandis suavitatibus toto animo incumbunt. Hic in collocanda familia sua totus occupatur; alter corivalem suum circumvenire totis viribus nititur; ille, quemadmodum filius prodigus, hereditariam portionem suam cum meretricibus dissipat; iste, valut insanus Evangelii dives omnem curam et sollicitudinem suam impendit in replendis granariis et cellariis suis, ut sibi possit dicere: Bibe anima mea, et comede; habes multa bona posita in annos plurimos? Sed an gratias divinis abutuntur? an ipsius misericordiam et longam patientiam contemunt? an veri Isaac bona dissipant, quae reserare vel augere debent? haec parvam curant; jus suum alienaverunt et vendiderunt, id non amplius recordantur, nec cogitant, parvi pendens, quod primogenita vendidisset.

96.

Veniet tamen dies, quo id cogitabunt. Veniet dies, quo tibi vobis Esaii caecitatem et insaniam suam exprobrabunt. Veniet dies, quo pudore suffusi, quod donis coelestibus, quorum ope Regnum patrisfamilias ingredi poterant, tam male usi fuerint, pro ira rugiant et clamabunt: Quid sgi? quod jurebus culpa mea me privavi? Irugit clamore magno.

Filii Regni, quam ergo infelices estis! Sed quod devotietis, post tot voluntaria divinarum gratiarum

Dispensatione amissas prerogativas? Auscultate quod sequitur, et si aliqua vobis superest fidei et rationis scintilla, contremisite, hi filii ejiciuntur in tenebras exteriores.

In caula boni Pastoris tuti erant ab insultationibus inimicorum suorum. Leo qui ad eos devorandos circumibat, nihil in eos poterat: Angeli custodiebant eos in omnibus vicissis, et manibus suis sustinebant, ne caderent, et lapsu diffingerentur: Sed patientiam boni Pastoris fatigaverunt, sua infidelitate et inobedientia, procul, quemadmodum ingratus Saül, abjecerunt. Sermo- nem Domini, et Dominus iratus ipsos, sicut illum, procul à se abiecit.

Equidem quamdam Religionis Speciem adhuc conser-
vabunt; rogabunt etiam Samuelem, ut portet peccata eo-
rum; se etiam pedibus Savorum Ministrorum invol-
vent, ut pro eis intercedant; ad Sacramenta accedant;
Sed non nisi eorum externa habebunt signa, ferè velut
Summitates pallii, quam Saül tulit: et quia sermonem
Domini projecerunt, illos etiam Dominus projecit. Quia
projecisti sermonem Domini, projecit et te Dominus.

Vid. 5. Greg.
inc. 18. lib. 1.
Reg.

Hi filii in Domo Abraham nutritabantur, vestie-
bantur, blanditiis diliciebantur, diligebantur: In tam
dulci, Inmaël in pace vivebat aquè ac Agar. Sed ubi
haec Domina sua insultavit, ille verò cum filio libere
ludare coepit luxum, quem Apostolus Speciem perseu-
tionis nuncupat, ambo à Domo ejiciuntur, et absunt sine
Duce errantes in solitudine.

Hi filii sub tutela et prasidio omnium Regum ma-
ximi clamabant: Dominus protegit me; quem time-
bo? Quamvis obsiderer à toto quodam exercitu, nec
tamen inde magis pavescerem: quamvis exercitus
ipse inieret in me ad pugnandum contra me, haec ipsa
pugna spem meam auget. Sed quia ingrati hi fi-
lii et subditi rebelles, se tutelâ, qua ipsos cohonestat,
indignos efficiunt, ipsorum infortunium tanto ma-
jus est, quò ipsorum crimina magis enormia fuerunt.

97.

Joab olim in maxima apud Davidem et Salomo-
nem gratiâ, postea per suam infidelitatem et ho-
miciidia utriusque indignationem sibi auersivit,
atque criminum suorum supplicium eorum respondet
enormitati. Nullum asylum pro ipso etiam in colo-
ro, in quo flagitiosi illud inveniunt. Fugit ad ta-

3. Reg. c. 2.

boonaculum Domini, et apprehendit cornu altaris, sed in hoc ipso loco jubente Rege Banaias ipsum trucidat: Quia interfecit duos viros justos meliores se, Dominus illum abjicit, et recidere facit sanguinem eorum super caput suum.

Peccatores, qui abusi estis misericordiam et longam patientiam Dei, sic agetur vobis. Jura vestra et amicitiam ipsius amittatis, vos expellet et procul a se ejiciet, Silium Regni ejicientur: Sed quò ibitis? in tenebras exteriores, ubi non est nisi fletus et stridor dentium.

Fatalis igitur hic terminus erat, ubi ipsius justitia vos expectabat. Haecenus vos toleraverat, monuorat, beneficiis suis ditaverat; sed tandem misericordia ejus pro vobis exsiccata est, et justitia illius locum occupavit. Ecce precipitati estis in horribiles et obscuros carceres, et abyssi ostium super vos clausum est. Ecce tanto infeliciores estis, quanto majora auxilia ad evitandam infelicitatem vestram accepistis, atque vana reprobatorum supplicia vobis erunt intolerabiliora: Ne explicet et finio.

98.

Ignis vindax et vermis devorans, sunt duo magna damnatorum supplicia: sed quò plures recuperint gratias, eò magis ignis iste aget in eos, et vermis iste eos conuabit. Est ignis inquisitor et sapiens, qui quò plus materia invenit, eò magis ipsius vis et violentia iritantur, ajunt SS. Patres. At vero quò quis plus materiae invenit, plures accipit gratias, quibus male usus est, eò plus materiae subministrat huic igni, qui nunquam dicit: Satis est.

Sed qualis est vermis hujus abuleus, acrimonia, vehementis, et intolerabilis morsus? Si damnatus Christianus praeteritum oblivisci posset, nec non conscientia sua stimulos suffocare; si posset non reminisci gratiarum, quas ipsi Dominus concessit, temporis, quod ipsi indulsit, variorum salutis medicorum, quae ipsi oblulit à primis vitae suae momentis usque ad ultimum; si sibi dicere posset: crudeliter torqueor, sed nihil egi, quod mihi horrenda quae perfaror, supplicia auerant: in his terribilibus et obrutis carceribus detineor, sed injustè et absque culpa mea: tum infernus, ut ut infernus sit, pro ipso non amplius esset infernus. Sed quando in memoriam revocat inspiraciones divinas, quas reject, sacramenta, quae pro-

fanavit, gratias interiores et exteriores, quibus restitit, promissa quaerivit, et minas adversus quas se induavit: haec continua et inevitabilis consideratio ipsam infelicitatem suam tanto vehementius sentire facit, quod agnoscat hanc sibi justè et meritò accersivisse.

Non amplius necesse erit, ut Daemones ipsi insultent et dicant: Nos pro te mortui non sumus, sicut Deus ille, quem tu colebas, et tamen melius nobis servisti quam illi. Sanguinem nostrum pro salute tua in cruce non effudimus, sicut Jesus Nazarenus, qui in ea mortuus est, et hic sanguis, quem proculcasti, vindictam clamat adversum te: abi ingratus, perfide, degener et barbarus fili, nondum tanta suffors quanta meraris.

Non erit necesse, ut insignes haec Sannaë in aeni conjiciantur, sibi met ipsi haec omnia exprobrabit, et de medio exteriorum tenebrarum illarum, in quas ejicietur, exurgent mortiferi luminum radii, quos avertare non poterit, et qui ipsum abundantiam poenarum enormium delictorum suorum sentire facient: tradetur in possessionem ericii, qui auleis suis eum perforabit, et spina, quam nunquam evellere poterit, cor ipsius laceraabit.

Juste vivorum et mortuorum Judex, quis ex nobis potest cognoscere amplitudinem et fortitudinem irae tuae? et quando ad haec advertimus animum, quid cogitare et tibi dicere possumus? tanta beneficia, et tanta ingratitude, tanta bonitas, et tantus contemtus nos in inauditam consternationem conjiciunt, et si in peccatis nostris inopinatio mors nos occuparet, sine ullo perfugio periremus.

Sed ubi animo revolvimus, quòd sis infinite misericors, nec velis perdere quos redemisti: quando audimus te dicentem, cum exaltatus fuero à terra omnia ad me traham, pedibus tuae crucis advolvimus, cui misericordia tua te affixit, taque precamur, ne in irâ tuâ nos corripas, nec in furore tuo arguas nos.

Loqui de tuâ misericordiâ, O mi Deus, id nostram consolationem efficit; ipsam sentire, id nostrum gaudium efficit; ipsam secundum totam suam plenitudinem recipere, id nostram felicitatem efficit. Qui in te sperant, timeant te, qui timeant te, habent initium sapientiae, et ubi timor iste filialis est et sanctus, impellit

eos ad tibi servandum, obediendum, etque diligendum: idque nobis sufficit, ut in hoc et in altero mundo simus beati.

Documenta Moralia

Sensa Patrum, et Theologorum, Coniunctorum
p. circa misericordiam Dei, p.

99.

I.
Ut ut quis magnus sit peccator, nunquam de misericordia Dei desperare debet: ut ut quis vir probus et pius sit, nunquam gloriari debet de gratiis, quas ab illa accipit.

II.
Deus adeo justus est, ut nihil impossibile nobis precipiat, adeo bonus, ut nobis per suas gratias possibile faciat id, quod ex nobis ipsis nec facere nec desiderare possemus; adeo divos in misericordia, ut exiguis, quae per ipsum et pro ipso facimus, nobis promittat aeternam mercedem.

III.
Deus vult ut salvemur, et idonea ad salutem media nobis offert, magnum in sua misericordia fiducia argumentum: Deus vult ut ad nos salvandum operam nostram prestamus; magnum vigilantia incitamentum, ne ipsius misericordiae erga nos consilia inu-

IV.
Misericordia incipit, perficit, et coronat id, quod ab ipsa provenit; et quod nobis impossibile foret, si natura nostra corruptioni permitteremur, auxiliis gratiae suae nobis fit facile.

* S. Prosper in
respons. ad r.
vincant. objac
at in respons.
ad objac Gal.
lorum sentant
8.

Idem lib. 2.
c. 16. de vocat.
gant.

» Ille ergo qui dicit quod Deus vult, ut omnes homines
» salvificent, sed solummodo certus quidam praedestina-
» torum numerus, iustus quam oporteat, loquitur de
» impenetrabili agendi modo gratiae Dei, qui vult ut
» omnes salvi fiant, atque ad agnitionem veritatis
» perveniant.

» Sive ea consideramus, quae ultimis saeculis evane-
» runt, sive oculos conjiciamus in remotiora, sive nobis
» proximiora, et quae velut in medio nostri sunt, obser-
» vamus, merito et pie credendum est, quod Deus vult,

» ut omnes homines salvi fiant, idque semper ita voluerit.
 » Et inde apparet, quot diversis modis ipsius misericordia
 » ad se omnes homines invitat, ita ut ii, qui ad eam ve-
 » niunt, ad eam delectentur auxiliis, quae ipsa illis tri-
 » buit, qui vero ad eam non accedunt, ei resistant per
 » obstinationem male suae voluntatis.

VI.

100.

» Cum Dominus noster mortuus sit pro omnibus im-
 » piis, Judas potuisset apud ipsum invenire remedium
 » et veniam peccati sui, nisi se laqueo suspendere fas-
 » tinasset. Nam cum venerit ad dastandum pecca-
 » tum, nullumque hominem eo exantem invenit,
 » etiam venit, ut eos ab eo liberaret: inquit S. Leo Papa.

» Deus non misit filium suum in mundum, ut mun-
 » dus per eum damnaretur, sed ut mundus per ipsum
 » salvetur. Adeoque ait hic S. Augustinus*, coelestis
 » Medius iste venit, ut sanaret aegrotum; et aegrotus is-
 » ta se ipsum interfecit, facere veniens quod Medius iste
 » ei praescribit. Enimvero ut vocatur Salvator mundi,
 » nisi ut illum salvet; et non solum judicet? Sed tu
 » peccator qui ipsi resistis? quid putas, eveniet? Si non
 » vis ut te salvet, te judicabit et per temetipsum condem-
 » nabit.

* In Joan. Tract.

12.

VII.

101.

Misericordia Dei tam magna est, ut ultro obli-
 » vi velit quod ipsemet est, et quod nos sumus, quod nobis
 » qualitates impartiat, quae sine illa nobis sunt pe-
 » regrinae, atque respectu nostri nomina assumat,
 » quae pariter nobis gloriosa sunt et utilia, inquit S.
 » Chrysostomus. Tanquam creature sumus ipsius subdi-
 » ti; tanquam peccatores sumus ipsius inimici: sed tan-
 » ta est ipsius bonitas, ut nos amicos suos nuncupet, et
 » nostri gratia ea omnia faciat, quae quivis alius
 » amicus facere non potest vel vult.

Inter mundi amicos saepe non est nisi urbani-
 » tatum et verborum commercium: fallitur, qui in
 » eorum magnificis obsequiorum contestationibus
 » fiduciam suam ponit. Loco formosae Rachel, quae
 » promissa fuerat datur lipa lia. Pro Marobilia
 » Saulis natu majore, David non nisi Michol natu
 » minorem recipit. Nihil adeo frequentius inter sa-
 » culi amicos, quam multa promittere et pauca dare:
 » sunt nubes quae pluvias gravida videntur, et tamen
 » non nisi aliquot guttas emittunt.

* 4. Reg. 19.

Longè alia est Dei agendi ratio: ipsius misericordia et providentia omnia ea excedunt, quae quoque modo ab ipsis expectari possent. * Promissum est Sennacherib exercitus non ingressurus esset Jerusalem, nec ad muros ejus propius accessurus, aut Sagittam in eam missurus. In hunc effectum Deus Sufficit principem istum à suscepto consilio avertere, vel permittere, ut in exercitu suo Seditio aliqua excitaretur, atque sui milites ei obedire renuerent: At illustriori facinore fidem suam liberare voluit. Exterminator Angelus jussu suo una nocte centum octoginta milia Assyriorum interfecit.

* 4. Reg. c. 3.

* Ad excitandam fiduciam Josaphat, Deus exercitui suo in summa necessitate aquam in abundantia ministravit: Sed haud contentus ipsi hoc auxilium prestasse, delevit etiam hostes ejus, de quibus Princeps iste completam victoriam reportavit.

Cananea non nisi micas, quae canibus dantur, patierat, et à Jesu Christo filia sua sanationem et propitiam suam conversionem impetravit. Sufficiebat Centurioni, si tantum unicum verbum proferret ad sanandum servum suum paralyticum: et dixit ipsi: vaniam ad te et curabo eum. Bonus latro solummodo rogaverat eum, ut illius meminisse velit cum venisset in Regnum suum, et ipsi respondit: Hodie mecum eris in paradiso.

VIII.

102.

Sed hic nondum satis. Qui se amicos nostros profitentur, saepe tales sunt, non tam ut bona sua nobis elargiantur, quam ut ea quae possidemus, nobis eripiant vel nobiscum partiantur. Obsequia quae nobis praestant, assiduitates, et obsequentia quae exhibent, sunt semina, quae in terram bonam spargere satagunt, et non mura seu dona, quae perdere aut in discrimen adducere se arbitrantur.

Similes apibus, quae irruunt in flores, ut ex illis succum extrahant, quo mel suum conficiunt, quin eos attingere videantur, adeò subtiliter crumenas nostras exhauriunt, ut vix id advertamus. Similes hederae, quae vicinam arboram complexa omnem circumjacentis terra pinguedinem ad se trahit, sic mercenarii amici potentius fortunae nostrae adherent, ut provehantur, quam nobis ipsis.

S. Chrysologus
Rom. 50.

Deus solus ille amicus est, qui ultro quicquid ipse est et habet, nobis donat: Et qua conditione? Admiramini hic

amoris et infinita misericordiae ipsius abundantiam: eâ
 conditione sulcat, ut pauper efficiatur, quò ditana-
 mus, ut se demittat, quò exaltamur: ea conditione, ut no-
 bis largiatur quidquid Divinitas sua magnificentum possi-
 dat, atque à nobis recipiat quidquid vilius et obiectius ha-
 bet nostra humanitas. Se sua fortitudine spoliat, ut nos
 eâ induat. Insignes sustinet injurias, ut magnis honoribus
 afficiamus. Nos efficit immortales, et à nobis suscipit corpus
 passibile et mortale: ubi inveniemus amicum, qui his
 conditionibus talis esse velit?

IX.

103.

Sed quinam sunt illi, pro quibus Divina misericordia
 gratiarum suarum adeò prodiga est? Imaginamini vobis
 magnum Principem, qui, cum cui voluerit, benefacere
 possit, atque in ea obiecta oculos conjicere, quae suo aspec-
 tu digniora arbitrabitur, nec doctiores homines, nec ditio-
 res, nec potentiores, et corporis habitu praestantiores quarit,
 sed eos, qui ipsi videntur magis egere nec non natalium et
 fortuna dotibus destituti: et cogitate, quòd in hos miseri-
 cordia Dei oculos defigat, atque planis manibus suas benedi-
 ctiones effundat. Ad quem respiciam nisi ad pauperulum? inquit
 apud Isaiam.

In quo multum differt à pseudo amicis illis et simulatis
 patronis, qui quamprimum nos oppressos vel dolentes
 vident, nos à longè duntaxat et non nisi per transannam
 intuentur, valut torrens, qui ablata agrorum, quos pertran-
 sit, pinguedine tanta rapiditate dilabatur, ut cohiberi
 non possit: Fratres mei praesertim me sicut torrens, qui
 raptim transit in convallibus.

* Haec locutus est Job tribus amicis illis qui venerant ut vi-
 sitarent eum. Equidem verum est, quòd vicam ejus doluerint,
 atque testificati sint, quantum ipsius afflictione moveren-
 tur. Verum est, quòd viso hoc Spectaculo clamantes plorave-
 rint, dissisque vestibus pulverem super capita sua & sparserint.
 ipsorum ei tutelam et coveniam obtulit? Nunc venistis, ait
 ad illos, et modò videntes plagam meam timetis. Sed quid
 timebant? an metuebant, ne idem infortunium ipsis accide-
 ret, atque quemadmodum ipse, ad incitas redigerentur, aut
 ulceribus à planta pedis usque ad verticem perverterentur?
 Si hoc timoris eorum aliqua causa fuit, non tamen praei-
 pria erat; nempe timebant, ne ab ipsis exiguum quod-
 dam subsidium paterat, prout optime notat doctus qui-
 dam Interpretes. Job ipsemet id innuit eos ita alloquutus: Nun-
 quid à vobis quidpiam postulavi? nunquid vos rogavi ut

in me liberalitatem exerceretis, pecuniam mihi commo-
retis, vel donaretis?

Tu Solus, o mi Deus, tu Solus es pro nobis dives in miseri-
cordia. Si nos affligis, tunc ideo, ut ad te confugiamus; si
permittis ut in peccatum labamur, quod omnium indigentia-
rum maxima et lugenda est indigentia, tunc ideo, ut oc-
casionem habeas nobis aperiendi thesauros tuarum gratia-
rum, nosque ex eis haurire valeamus.

Curis post ovem errantem, lucernam accendis ad qua-
rendam drachmam perditam, nobis dicis: Venite, amite abs-
que argento et absque ulla commutatione vinum et lac qui-
bus egetis. Nos praevenis, nos exhortaris, nos urges, ut ad te ve-
niamus; imò saepe nobis nescientibus, vel non petentibus
tua praestas beneficia; et copiosa misericordia tua non
minus nos docet nobis liberalem manum, quae nobis elae-
mosynam largitur, occultando, quam eam ostendendo.

X.

* S. Bernard
Serm. 9. in
Psal. 90.
104.

» * Domine, exclamat propheta, tu es tota spes mea. Quid-
» quid aggrediar et agam, qualemunque calamitatem sus-
» tineam, qualemunque bonum desiderem, tu tota spes mea
» es. Tua infinita misericordia est magnum meae fiduciae
» iumentum et solidum expectationis meae fundamentum.
» Hi sibi propter merita sua venerationem debent autu-
» ment, alii jactant se magnanimiter portare pondus dei et
» castus, multi allegent sua ieiunia, et gloriantur se non esse
» sicut ceteri hominum: quod me spectat, totum meum bo-
» num est adherere Deo, atque spem meam in infinita Do-
» mini nostri Jesu Christi bonitate ponere. Sint, qui spem
» suam in aliis auxiliis collocent, hic multam ponat in
» sua scientia, aliter in sua nobilitate, hic in sua autho-
» ritate et dignitatibus, ille in sua prosperitate et abun-
» dantia; quod me spectat, has fragiles prerogativas ve-
» lut stercus intueor, quia Domine, tu es unica spes mea.
» Sine tua infinita misericordia ~~meis~~ omnia mihi
» timenda sunt; cum ea omnia speranda, dummodo me
» ea indignum non efficiam meam ad tuas gratias infideli-
» tate. Quodcumque bellum adversum me moveatur, cui-
» unque Iemum tentationi tradar, quantacumque pu-
» gna vigeat inter desideria carnis meae et mentis meae,
» me cum humili fiducia inter brachia tua conjiciam,
» quia tu es unica spes mea.

Si tam aequè et justè sentimus, ait S. Bernardus, cur difamamus, et renunciamus consiliis, quæ nihil nisi vanum, fabax, et im-
probum habent? cur differimus ex toto corde nostro et ex to-
ta anima nostra adherere bono, cujus spes tam solida, tam
perfecta, tam felix est?

XI.

105.

Quidquid Deus fecit admirabile est, et omnes laudes
superat, inquit S. Hilarius*. Sed in hæc magna et prodigiosa
varietate quedam sunt, quæ nos magis percellunt, sive quia
nos propius tangunt, sive quia perfectiones divinas quamvis jux-
ta nostrum concipiendi modum diversas functiones obstant, ta-
men in eundem finem conjunguntur.

* In Psal. 144.

Quod Deus creaverit cælum et terram, quod annos nostros
variis sibi inimicam succedentibus tempestatibus distinxerit,
quod in corpore organico animam viventem collocaverit, quod
mari reciprocante illius aestu certos et constantes motus tri-
buerit; hæc omnia copiam ipsam laudandi et benedicen-
di nobis subministrant: Sed laudes nostras et admira-
tionem magis mereri videtur intima unio misericordiae
et justitiæ ipsius, et quod quamvis supremus Dominus noster
sit, tamen tantam habeat bonitatem, ut peccata nostra
disimulet, atque se ea non videre simulet.

* Si creaturas à nihilo eduxit, est ipsius omnipotentiae
effectus; Si tam scite omnia in mundo disposuit, est
effectus Sapientiæ ipsius: Sed si miseria nostra miseratur,
est effectus infinitæ ipsius bonitatis, qui nos immediate
tangit. Tantum abest, ut ad suum commodum prostra-
hat id quod suum est, utilitatem ex eo provenientem
nobis tribuit. Ut ut justus sit, tamen misericors est;
ut ut Rex sit, tamen non nisi bonum nostrum cogitat:
et hanc summam mansuetudinem et generositatem
indolenter prædicare debemus.

* S. Hilarius
in Psal. 144.

XII.

106.

* Vos qui clam contra leges meas murmuratis et dice-
tis, quod viæ meæ non sint rectæ, dicite potius, quod
vostre sint iniquæ et non meæ. Quid enim æquius est,
quàm ignoscere impio, quando ad vias justitiæ revertitur,
et punire justum, quando ab illis deflectit? Convertimini
igitur, projicite à vobis omnes prævaricationes vestras:
et quare moriamini Domus Israël?

* Ezechiel
st. 18.

Si Deus, qui venit vocare peccatores, mentem suam
aperit: et expressiones quibus in S. Scriptura utitur, fa-

cilè nobis permaderent, quòd majorem extensionem misericordiae suae tribueret quam suae justitiae, ipse qui peccata parentum in filiis usque ad quartam generationem punnit, et qui benedictiones suas in saecula saeculorum super virtutes extendit. Cum dolore punit justum errantem, suscipit et cum gaudis absolvit peccatorem poenitentem: et gratis, quam ei impartitur, est simul justitiae et misericordiae suae opus.

* Hebr. 6.

Contremisco cum audio S. Paulum dicentem*, quòd impossibile sit eos, qui semel sunt illuminati, gustaverunt etiam donum coeleste, et participes facti sunt Spiritus sancti, et deinceps prolabuntur in sua priora delicta, rursus renovari ad poenitentiam. Verum ut ut terribile mihi videatur istud oraculum, consolationem tamen capio, cum audio Jesum Christum uni ex discipulis suis ab ipso quaerenti, num oporteret ignoscere fratri suo usque septies, dicentem, oportere ipsi ignoscere usque septuagies septies.

* Psal. 41.

* Anima mea, merito tristis es et turbaris intuitu tot peccatorum, quae commisisti: Sed spera in Domino, quoniam adhuc potes confiteri nomen suum, atque ad eum converti per tuam ad gratias, quas tibi ipsius misericordia tribuit, fidelitatem, nec non per te ipsum experiri, quòd sit tuus Salvator et Deus.

XIII.

107.
* S. Augustinus
in Psal. 63.

* Spera in misericordia Dei, ubi serio peccatum tuum degeris: sed reformida hanc misericordiam, ubi bonitate ipsius uteris ad perseverandum in delictis tuis. Pluvia quae cadit in agrum fertilem est suavis, quae in alium spinis refartum cadit, non minus suavis est: accusabis ne hanc pluviam quòd spinas has produxerit? Dicit ipsa in judicio Dei ostendendo illum alium agrum planum bono tritico: Eandem suavitatem in utrumque cadit. Si fumentum referas, spera te in horreo patrisfamilias colandum: si non nisi spinas referas, time ne in ignem projiciaris. Tempus istud, inquit, nondum advenit: Sed quaero à te, num non illud vivas, in quo vitam mutare potes? an non hodie id facere potes? an non statim id exequi potes? an propterea necesse est, ut emas et vendas? navam instruas? et vadas in Indiam? Hoc momento quo tecum loquor,

muta cor tuum, et tua fidelitate respondebis consiliis, quae et
circa te habet Misericordia Dei.

XIV.

* Christus Jesus te sanabit, sed oportet ut velis sanari. ^{S. Aug. in Pfol. 101.}
tua sanitas ab ipso proveniat, sed tibi invito non reddatur. ^{cc}
At vero quid aequius ac felicius tibi imaginari poteris, quam ^{cc}
quod vita tua et sanitas à tuo pendeat arbitrio? ^{cc}

Faciunt ergo ingrati, et cessant murmurare contra ^{cc}
Deum! forte causam aliquam invenirent conquerendi, ^{cc}
si ipsis esset absolute impossibile vitam mutare, et si nullo ^{cc}
modo homo à sua coecitate sanari, et passionibus suis domi- ^{cc}
nari valeret. Sed res in eo statu haudent. Deus omnibus ^{cc}
suis operibus praesens, et plenus bonitate erga creaturam, ^{cc}
quam facit ad suam imaginem, eam in suo errore vocat, ^{cc}
eam in sua fide erudit, et eam in sua spe consolatur. ^{cc}

* Si ipsum diligit, eam hortatur ad perseverandum ^{cc} ^{+ S. Aug. De}
in suo amore, si quosdam conatus adhibet, ei in sua de- ^{cc} ^{naturali}
bilitate fert opem; si proceat ad eum, ^{cc} ^{suggerit} benignè eam au- ^{cc}
dit. Si quidquam invitus ignoras, non tibi imputatur in ^{cc}
crimen; sed si adocari et ea scire negligis, quae tua salu- ^{cc}
ti sunt essentia, haec indolentia et haec ignorantia tibi ^{cc}
tibi imputatur. ^{cc} ^{grati. c. 67.}

XV.

Quod nobis est impossibile respectu naturae, per gra-
tias et auxilia, quae à misericordia divina recipimus, ^{cc}
nobis non modo possibile fit sed etiam facile et suave, ait ^{cc}
S. Bernardus*. Si quis spiritu prophetiae futura prospiciens ^{cc}
dixisset Saulo, cum immoderato et iniquo zelo impetebatur ^{cc}
ad exterminandos eos, qui bene de Jesu Nazareno loquebantur:
Ipsius doctrinam amplexurus es, ipsius divinitatem et ^{cc}
missionem in variis mundi partibus praedicabis, persecutio- ^{cc}
nes, calumnias, mortem ipsam pro ipso tolerabis. Quis id ^{cc}
credidisset, an ipsemet id credidisset? Id tamen ita venit, ^{cc}
et quod dici potest de Saulo, Magdalena, Augustino com- ^{cc}
platum fuit respectu innumerorum peccatorum secundum ^{cc}
diversos, quos receperunt, gratia gradus. Brevis à Deo re- ^{cc}
moti erant, sed ipse vestigiis eorum per suam misericor- ^{cc}
diam instabat. Insanus fuisset habitus, qui praedicare au- ^{cc}
sus fuisset mutationem, quae in ipsis facta est, et nihilominus ^{cc}
illius illustria signa fuerunt edita.

* Serm. 2. Pentec.

Grates rependamus illi, ad quem haec gloria pertinet.
Deus sustinet eos, qui sunt fatigati et fessi, ipse fortitudine ^{cc}

* c. 40.

» et robore replet eos, qui deliquimus passi fuerant, inquit
 » Isaias propheta*, Magnas patiebantur debilitates, sed vires
 » prorsus novas invenerunt. Fatalis paralysis et maledictus
 » torpor ipsos in coeno peccatorum suorum delinebat, sed opum-
 » serunt pennas, et volant sicut aquila: currunt quin fati-
 » gentur, et ambulant quin lassentur.

XVI.

109.
 * In apolog.
 David.

Juxta mentem S. Ambrosii*, is, quos misericordia
 prevenit, sustinet, roborat, postmodum virtute adeo faci-
 lem reddit, ut ipsis quodammodo difficilius sit mala age-
 re quam bono facere. Ab oratione abstinere ipsis interdum
 molestius accidit, quam certas et constitutas habere ora-
 tionis horas. Tempus in Spectaculis et profanis oblectamentis
 perdere, voluptatibus et lautitiis saginari est respectu
 ipsorum quidpiam minus tolerabile, quam in tranquilla
 solitudine et recessu vivere, vel jejuniis et abstinentia
 corpus affligere.

XVII.

110.

Haec misericordia gratia rara sunt, inquis, id ego
 concesserim: sed quis tibi dixit, eas tibi absolute dese-
 gatum iri? an plura perpetrasti peccata, quam Thais,
 Pelagia, Guithalmus Aquitanensis, Manasses? Jam
 diu, ais, vitam duco flagitiosam, vicem tuam doleo,
 te vitupero; sed propterea ne respondeas animum. Si
 Deus qui à tot annis passus est, ut cum offenderis tuis
 blasphemis in lusu, tuis irriverentiis in nostris Ecclesiis,
 tuis lascivis sermonibus in tuis congressibus, tuam intem-
 perantiam et crapulam inter epulas: arbitraberis ne te om-
 nam ipsius exhausisse patientiam, nullamque ipsi ampli-
 us gratias esse reliquas, quas tibi tribuat?

Contremisce, sed ne desperes; recogita iniquos annos
tuos in amaritudine animae tuae; sed ne tibi persuadeas,
te omnino esse derelictum. Deus jam à primo quod perpe-
 trasti, peccato, te improvisa morte ferire poterat, prout tot
 alios ferit; sed expectavit conversionem tuam: omnes ipsius
 vindictas miraberis, sed satis ipsi fuit acum suum tendere,
 et noluit sagittis furoris sui te transfigurare. Ipsum enor-
 mibus peccatis tuis irritasti; sed forte gaudet palam
 facere, quod ubi peccatum abundat, ibi hyperabundat gra-
 tia.

XVIII.

111.

* Lib. 8. Con-
 fess. c. 2.

» Ita, o mi Deus, exclamat S. Augustinus*, magis gaudes he-
 » per reditu et conversione unius peccatoris, qui bona fide ad

te revertitur, quam super perseverantia nonaginta novem,
 qui non indigent poenitentia. Quod te spectat semper im-
 mutabilis es; et eadem tranquillitate intueris ea, quae sunt
 et quae non sunt: Sed si quid est, quod secundum nostrum
 concipiendi modum, tibi quoddam laetitiae argumentum
 afferre possit, tunc profecto est conversio magnorum peccato-
 rum.

Quo magis est periculum, eo major est consolatio nostra illud
 vitae. Quo magis pertimescendum naufragium, eo magis
 laetamur nos in illud lapsos non fuisse: Quo morbus insanabilior
 visus fuit, eo sanitas, quam recuperavimus, suavior et amoe-
 nior videtur.

In hoc etiam Ecclesiae gaudium consistit, gaudium tanto
 majus, quod multi simul gaudeamus; gaudium tanto aequius
 et sanctius, quod excitati reditu eorum, à quibus tam idus-
 trem conversionem non expectabamus, mutuo incendamur,
 et animemur ad implenda omnia munera nostra. Tum alie-
 no exemplo salutis stadium procius apertum videtur: et si emi-
 nentioris Ordinis homines in eo deaurant, ipsorum auctoritas
 vehementius desiderium eorum vestigiis insistendi inspirat eis,
 qui ipsos non laudant et admirantur nisi ut imitentur.

XIX.

Redue me ergo ad te o Domine, addit S. Augustinus*, et
 aufer velum quod ad me excrucians oculis mentis mea ob-
 duci. Haec enim sponte me ipsum non agnovi: Sed fac ut me
 cognoscam, ut me totum difforme et ulceribus plenum vi-
 dens exhorream. Equidem non ignoro deplorandum anima mea
 statum: at quamvis mihi notus sit, tamen vehementem sen-
 tis in me propensionem ad illum dissimulandum, obliviscan-
 dum et ad claudendos oculos ne illum videam.

Id igitur à te postulo, ut nempe in anima mea motus
 adeo pios, adeo sanctos, adeo sinceros effundas, qui penitus in-
 ter brachia tua me coniciant, mihi ipsi renunciando, tempus
 quod perdidit, lugendo, postquam mihi feisti misericordiam
 atque vehementem amoris sapientiae et summi boni deside-
 rium inspirasti.

Enimvero fateri cogor, indeque ambasco et amarè co-
 ram te gemo; saepe te rogabam ut me sanares, et adhuc di-
 ligebam morbum meum; ut animam meam à mundi rebus
 avocares, et timabam ne nimis citò exaudirer. Fac ergo o
 mi Deus ut omnibus saeculi rebus renunciem, tibi que soli
 adhaeream, excita animam timoris tui meam timoris tui sti-
 mulis, et gratia tua fortitudine vehementes passionum mea-
 rum impetus cohibe.

XX.

Homines, ut fiduciam nostram sibi concilient, se nobis promissis juribus jurandis et pignoribus obligant, sed Deus, qui nihil nobis debet, tantam habet misericordiam et bonitatem, ut haec omnia adhiberet, ut fiduciam nostram in ipso collocare nos impelleret.

Nobis promittit, quod ubi ad eum ex toto corde nostro rever- suri essemus, omnia peccata nostra esset obliturus, quod quicumque spem suam in ipso esset collocaturus, eam frustran- dus minimè foret. An quid amplius requiritur, ne tristi et flagitiosa diffidentia nos tradamus?

Quando vir probus et ut talis agnitus nobis promittit, se nobis obsequia praestitutum, in ipsius generositate et bona fi- de requiescimus. Ergone soli Deo diffidemus? Deo, inquam, verbis suis et promissis infinitè fideli, et qui se ipsum abne- gare non potest: Deo, cujus promissum in scriptis tenemus et eidem libro insertum, secundum quem nos judicare debet, Evangeliorum librum intelligo: Deo, qui tanta severitate exigit vota, quae ipsi facimus, ut ut laboriosa sint ea, quae ei vivimus, et qui nihilominus recusaret datam nobis fidem liberare, cum tamen id possit sine ullo labore, tali, quo vult, loco et tempore? Chirographum ab ipso teneo, quo mihi ea, quae mihi promissit caventur, hoc sufficit mihi, inquit S. Joan- nes Chrysostomus.

XXI.

Post hanc securitatem omnis alia praecautio esset inutilis: Sed quia iurjurandum est inter homines quidpiam sacrosan- tius quam simplices verborum obligationes, Dominus illud promissis suo ultrò adungere voluit, ut his duobus innixi, spem solidam firmamque conciperemus: Amen, amen dico vobis: si quid petieritis patrem in nomine meo, dabit vobis: petite et accipietis; pulsate et aperietur vobis.

Quam felices sumus, quod Deus se iurjurando nobis ob- stringere velit? Sed quam infelices, si post tam solemnes obligationes ipsi diffidimus inquit Tertullianus*! Amen dico vobis, per memetipsum iuro vobis ego, qui sum vita et veritas aeterna, per memetipsum, qui fraudem obii et perjurium punio poenâ aeternâ; per memetipsum, qui desi- nerem esse quod sum si inveni et accipere possem.

XXII.

Misericordia Dei ulterius progreditur, praeter haec promissa et iurjuranda, realia et officaria nobis tribuit

* lib. de poe- nit. c. 4.

pignora fidei suae. Inotidia videntur homines, qui datae fidei revocant, inveniuntur, qui chirographum suum inficiantur. Sed ubi ab ipsis egregia pignora tenemus, penes nos habemus unde ipsorum infidelitatem et inconstantiam minime timeamus. Ergone oportuit, o mi Deus, ut eo obsequentia et generositatis misericordia tua procederet, ut nobis pignora tribueres fidei, quam nobis non debebas, et quam inficiari non vales? Ad tamen nostri gratia facere voluisti.

Oratio, quam Moyses ad Deum fundit, ut cum impelleret ad parcendum populo suo, fundatur in ratione, quae iuncta nos probabiliter cum ab impertienda venia avertere debebat. Ad obtinendam hanc ab ipso gratiam, eas revocat, quam ingrata huic nationi fecit. Ipsi exponit plagas Aegypti à quibus eam liberavit, mirabilem transitum, quem ipsi in medio aquarum maris rubri aperuit, et omnia prodigia, quae memorabilem diem eam comitata vel secuta fuere.

An non videtur, Moysen hic non recte rem aggressum fuisse? Quis enim arbitretur offensum horum leniri posse, cum ea quae in gratiam servi egit, eius ingratitude ipsum ad iram concitat, ipsi representantur? Quis majora sunt beneficia eò enormius est huius ingrati crimen: Neque immo dum ipsi singillatim exponuntur omnia sua benignitatis signa, ipsius indignatio magis irritari quam sedari videtur.

Nihilominus contrarium evenit, et Deus permisit se velut exarmari, cum ipsi magna beneficia fuere exposita, quae in populum suum contulerat: Et cur hoc, quaerit Origenes? Quia pignora sua amittere noluit, nec novas gratias recurrere iis, quibus jam infiniti amoris sui magnis suis liberalitatibus signa dederat.

XXIII.

Si ipsius bonitas adeo profusa est, ad mentem nostram generosa et specialia beneficia illa revocemus, quae ab ipsa accepimus, et quin nos coeca cuidam praesumptione permittamus, videamus, quid à gratuita ipsius misericordia expectandum habeamus. Quod jam nostri gratia egit, longe quidquid magnum cogitari potest. Parum fuit ipsi

honorum suorum participes nos facere, sed pro terea unicum
filium suum nobis dedit. At verò pignus est tunc, si eo proba
uti noverimus, multas alias nobis conciliabit gratias, et à no
bis omnem auferet diffidentiam.

Rom. 8.

Pater aeternus proprio filio suo non peperit, sed pro nobis
omnibus tradidit illum: Filius iste se ipsum obtulit et de
vorit pro peccatis nostris, et quomodo non omnia secundum ipse
nobis donavit, concludit hic magnus Gentium Apostolus?

XXIV.

115.

Alia adhuc ratio, qua nos adigit ad corroborandam fiduciam
nostram in providentia et misericordia Dei inde prove
nit, quòd sic ei honorem et gloriam quam meretur, de
mus. Invera me in die tribulationis; etiam te, et hono
rificabis me, dicit nobis.

* Psal. 49.

Dualis hic honor: honor quo Deus ut ut gloriosus nullique
subjectus summè affici videtur; honor qui infinitas ejus per
fectiones pervulgat ac debito cultu prosequitur.

Et profectò fiduciam nostram in Deo collocare non possumus,
nisi cum in suis verbis varacissimum credamus, benignis
simum ad nobis succurrendum, perspicacissimum ad inve
niendas rationes nobis subveniendi, potentissimum ad
exequendum in gratiam nostri id quod omnes creaturarum
vires superat, sapientissimum ad id agendum viis suavibus
et serenis, omni humana prudentia incongnitis, magnificen
tissimum ad nobis concedendum id quod ab ipso postulamus,
denique ad misericordiam pronissimum, ne continuis nostris
infidelitatibus impediatur. Et verò cum ita de Deo senti
mus, ipsum honore prosequimur, ipsique tributum debi
tum pendimus, atque, prout loquitur Regius Propheta,
victimam laudis et gratitudinis immolamus.

XXV.

116.

Regius Propheta ubique nomen quaerit, quo Deum in
sequat, nec invenit, quòd illum ad suavioram fiduciam im
petat, quàm si eum misericordiam suam nuncupet. Deus

* S. Augustinus in
Psal. 98. et 99.

meus misericordia mea. * Si dicam, omni Deus, quòd sis salus
mea, inde intelligo, quòd à te veniat salus ista. Si dicam,
quòd sis refugium meum, testificor, quòd ego ad te confu
giam. Si dicam, quòd sis fortitudo mea, novi, quòd nullam
habeam, nisi tu eam dederis: sed dum te vero misericordiam
meam unico hoc nomine complector omne id quod hinc
respectu tui, et quòd tu es respectu mei. Interioram, et
tu fuisti salus mea; jam jam in manus inimicorum meorum

incasurus eram, et tu fuisti refugium meum; redactus eram ad infirmitatem et languorem mortifarum, et tu fuisti fortitudo mea: sed has omnes gratias à te recipi, quia tu es misericordia mea.

Et sanè an egi aliquid ut essem? et quis eram ut te in auxilium meum vocarem? si egi aliquid antequam essem, ergo aliquid eram antequam essem. Porro si nihil omnino eram, nihil à te promerui ut essem.

Voluisti ergo ut essem, et non fecisses ut bonus essem?

Dedisses ut sim, et alius mihi bonitatem dedisset. Si tu dedisti mihi ut sim, et alius mihi dedit ut bonus sim, melior ille, qui dedit mihi ut bonus sim, quam ille, qui dedit mihi ut sim: sed utrumque à te provenit o Domine, et quia nemo in misericordia te largior est, tu mihi hanc duplicem gratiam fecisti, atque à te recipi ut essem, et ut bonus essem, unde merito exclamo: Deus meus misericordia mea.

XXVI.

Omnia sunt allicientia et consolantia in agendi ratione, quam misericordia divina respectu hominum tenet. Ipsius bonitas illos quaerit, ipsius mansuetudo illos reducit, ipsius indulgentia illos devincit, ipsius liberalitas illos ditat, ipsius constantia illos conservat, ipsius generositas illorum fidelitati etiamnum ea adscribit, quae ab ipsius gratia proveniunt.

Erravi sicut ovis quae perivit; quaere servum tuum, Di-^{} Psal. 118.

cebat ad Deum Regius propheta. Ah quid! quaerit S. Augustinus, an ergo Domini est quaerere servum, qui illum dereliquit? an non à contrario servi huius est praevenire Dominum suum, et ad pedes illius se projicere?

Sic naturaliter fieri oporteret, verum si peccatores ad id essent redacti, quidpiam impossibile ab ipsis exigeretur. Ex se ipsis ab arcta via recadunt, sed ex se ipsis eam domo ingredi non valent. oportet ut Deus eos quaerat, et ad eos vadat, secus enim nunquam venirent. Ipse post eos clamat, atque dicit, ut revertantur. Stimuli illi conscientiae, qui ipsos inter suavissimas voluptates suas conturbant, syndereses illae et objurgationes, quas ipsis internus hic iudex facit, an non sunt tot voces et invitationes Dei, qui ipsos ad officium revocat, qui modo ipsis de reconciliatione et pace, modo de poenis et mi-

Scitis loquitur, qui modo ipsos monet de bono, quod operari eos oportet, et modo ipsis supplicium minatur propter malum, quod perpetrant?

118.

XXVII.

Has urgentes invitationes comitatur, et, prout loquitur S. Augustinus, condit amosna suavitas. Et sane nullum peccatorem in Evangelio invenimus, quem Jesus Christus blanditiis suis non pedexerit. Quamvis Pharisaei inde scandalizentur, tamen famosissimos peccatores sua praesentia cohonestare vult eoque, ut se ipsum invitet ad manendum apud ipsos et manducandum cum eis. Descende, inquit ad Zachaeum, oportet me hodie in domo tua manere. Habebatur ut homo, qui se curat moliter, atque amaretur, quod cum Publicanis amicitiam inerat: ipsius misericordia, quae illos vult salvare, huiusmodi iudicio non curat. Inde murruret Simon, cuiusque habeat ut hominem, qui nesciat quid geratur, permittit ut Magdalena ad eum veniat, atque lacrymis suis pedes eius iriget, et tantum abest, ut de ipsa sinistra loquatur, eam laudat.

Quis alius praeter ipsum, cernens mulierem in adultério deprehensam, saltem ei crimen suum graviter exprobrasset: Sed contentus ipsius peccatum in exiguo pulvere describere, cuius momento post non nisi confusa lincamenta apparissent, ei mansuetus dicit: Si nemo te condemnavit, nec ego te condemnabo, vade, et noli amplius peccare.

Quis alius praeter ipsum Apostolorum suorum Principi turpem illius negationem exprobrasset, vocando in illius memoriam gratias, quibus eum cohonestarat: Sed sufficit ipsi eum respicere et quidem amoris ac tenerritudinis contuitu, inquit S. Ambrosius.

Quis alius praeter ipsum dixisset Samaritanæ: notum est te esse mulierem peccatricam, tuae impuritatis adiungis impudentia mendacia: Sed suaviter ei dicit: quod si scisset Donum Dei, illud peteret; et si ab illa petit ut ei det bibere, tunc idem, ut ipse ei det aquam, quae sitim ejus extinguat: imò vult cum ipsa colloqui de materiis Religionis, atque ex magna peccatrice facit poenitentem, quae in sua civitate missio-

nam et divinitatem illius, qui eam convertit, annuntiat.

XXVIII.

119.

Sed quanta est misericordia divina indulgentia, et quid non agit? Libertatem hominis, et gratia sua omnipotentiam inter se se conjungit, ita ut de sua creatura, quidquid voluerit, faciat, quin tamen ei vim aliquam inferat, eamque cogat; ut eam trahat et abripiat, quin tamen ipsius jura laedat, et indifferentia, quam ad bonum et malum habet, noceat. Haec misericordia divina indulgentia praecepta quae nobis imponit, ex statu nostro et viribus, quas ad ea servanda nobis largitur, matitur ac moderatur. Non permittit ut supra id quod possumus, tentamus. Si enim, ut inquit S. Ephrem*, homines suis jumentis non plus oneris imponunt, quam ferre queant, multo minus plus tentationum imponit Deus hominibus, quam ferre possint. Si figulus vasa sua igne excoquit usque dum vitæ coquantur, nec rursus ulterius ea hinc igne, ne adurantur, fidantque inutilia; multo magis Deus idem facit, ne majoribus nos exponet periculis quam ferre valeamus.

Haec, inquam, divina misericordia indulgentia se quodammodo nostra propensione accommodat, atque passionum nostrarum objecta mutando, ad illud nos convertit, quod amplecti nostra interest. Si paucias diligimus, tunc nobis veras offert divitias, atque ultro vult, ut nobis pro zelo thesaurizemus. Si odis tenemur, illud non contra inimicos nostros sed contra nos ipsos vertit. Si amara flagramus, permittit ut amemus, sed vult ut illud durat amemus quod amabile est: nostrisque passionibus et cupiditatibus utitur, ut nos ad ipsi servandum excitat et impellat.

XXIX.

120.

Ipsius liberalitas et constantia non minus sunt admiranda. Huic divina misericordia obstricti sumus, non solum quia bonum, cuius nobis consilium inspiravit, atque media subministravit, facimus, sed praeterea quia malum non facimus, quod fieri vult, si nos derelinqueret. Ipsa nobis offert mille salutis, et avertit perditionis nostrae occasiones, aut nos in eis nos sustinet ne pereamus: et quod nos consolari

Tract. de
poenit.

consolari debet, adeo constans est, ut nos nunquam deserat, nisi prius illam deseramus.

* S. Aug. lib. de
natura et gratia
c. 26.

* Medicus cum sanaverit hominem, jam de cetero sustentandum alimentis et elementis corporalibus, ut eadem sanitas apto subsidio convaleret atque persistat, Deo dimittit. Ipse autem Deus, cum ad perfectam sanitatem, hoc est ad perfectam vitam et justitiamque perduxerit, non deserit nisi deseratur, ut pie semper justeque vivatur. Sanat ergo Deus, non solum ut deceat, quod peccavimus, sed etiam ut praestet ne peccemus.

XXX.

121.

Admiremur in super generositatem misericordiae divinae, quae meritis creaturarum id tribuit, quo gratuito ab ipsa provenit. Jems Christus à corpore filiae Cananaeae expellit Daemonium quod ipsam torquebat, et statim addit, quod sit valuit merces fidei matris ipsius. Hemorrhoea morbum sanat, et dicit ei: vaude fides tua te salvam fecit. Magdalenae sua peccata indulget, et ciborum remissionem amovet ipsius tribuit. Si cum filiam Principis Synagoga resurrexisset, dixisset astantibus: accedite ad corpus istud, et videte num sit adhuc aliquod in eo vitae signum, tangite igitur arteriam, Speculum ori ejus admovete, ut sciatis num adhuc halitum trahat, sibi honori vertisset miraculum quod ipsius gratia patrabat: sed sufficit ipsi dicere: haec filia non est mortua, sed dormit, adeo generosa et humilis ipsius misericordia est.

XXXI.

122.

* S. Aug. Epist. ad
Sisium.

* Nihil habemus à nobis ipsis, sed misericordia Dei nobis dat quod habemus. Ipsum fidei initium ab ipso etiam num provenit. Quodnam enim meritum in homine ante fidem inveniremus, quo eam obtinere potuisset? Sicut homo nec sapientiam, nec intelligentiam, nec consilium, nec fortitudinem, nec scientiam, nec pietatem, nec timorem praeditus esset, nisi spiritum accepisset, qui haec omnia dona operatur; sic etiam fidem non haberet, nisi hunc fidei spiritum accepisset. At quod spiritus iste nobis detur non propter merita nostra, sed ex mera misericordia illius, qui, cujus vult, miseratur, S. Paulus id nobis clara demonstrat quando ait, quod fidelis factus fuerit per misericordiam, quam Deus ipsi fecit.

Quod si dicamus, quod saltem meritum orationum nostrarum praecedat gratiam, quam per eas obtinemus, id

fatebimur, quod gratia sit donum Dei, cum oratione eam
obtinemus. Inimari opus non esset, ut ab ipso peteremus
quod in nostra potestate esset. Sed ne quis sibi imagine-
tur, nos saltem prius habere meritum orationis, haec ipsa
oratio inter effectus gratiae collocatur. Ignoramus quid à
Deo petere debeamus, nec quomodo illud petere oporteat, sed
ipse Spiritus orat pro nobis per ineffabiles gemitus, id est,
Spiritus facit, ut oremus.

XXXII.

Quale ergo meritum invenire possumus, quod in homine
gratiam praecedat, atque eam obtinere illum faciat, cum
sola gratia quidquid meriti in nobis est, faciat, ac quando
Deus nostra merita coronat, propria sua dona duntaxat
coronat? quemadmodum ingressus noster ad vitam fidei
fuit effectus misericordiae ipsius, et sic eam erga nos exeruit,
non ideo id factum est, quasi jam essemus fideles, sed ut
tales fieremus: sic etiam in fine curriculum nostri, id est in vi-
ta aeterna, ex abundantia quadam misericordiae Deus nos
coronabit.

Non ergo frustra Domino dicimus, quod misericordia ipsius
nos praeventura sit et sentura. Equidem verum est, quod
illa vita aeterna futura sit merces nostrorum praecedentium
meritorum; sed non minus verum est, quod semper gra-
tiae nomine haec merces insigniri debeat, cum nobis gratui-
to datur. Verum est eam nostris meritis concedendam fore;
sed non minus verum est, quod haec merita sint opus mi-
sericordiae Domini et non proprietarum nostrarum ~~meritorum~~
viriū: Id his verbis explicat S. Paulus: Vita aeterna est
beneficium gratiae Dei per Deum Christum Dominum
nostrum.

Cernite, quae, quanta praecautione pauca haec ver-
ba delayerit. Postquam dixit, mortem esse Stipendium
peccati, quis non credidisset, cum per consequentiam,
qua videbatur omnino naturalis et aequissima, additu-
rum fore, vitam aeternam etiam esse Stipendium justitiae?
illud ipsam esse in quodam sensu dici potest, cum sit mer-
ces, quam justus suam justitiam promeruit, sicut mors est
peccatori Stipendium, quod peccato suo promeruit: sed in
alio sensu vita aeterna merces non est, quasi namque gratia
nullam in ea partem haberet.

Unde magnus hic Apostolus inter utramque discrimen
istud ponit dicendo, mortem esse Stipendium peccati, sed

vitam aeternam esse beneficium gratiae Dei per Iesum Christum Dominum nostrum: ne justus se extollerat, et arbitraretur bona opera, quibus vitam meretur, à se ipso provenire, quemadmodum mala, quibus peccator meretur mortem, indubitanter ab eo proveniunt.

XXXIII.

123.

* De vocat.
gent. lib. 2.
c. 1.

» Remotis abdicatisque omnibus concertationibus
» quas intemperantium disputationum gignit animositas,
» inquit S. Prosper*, tria esse perspicuum est, quibus in hac
» quaestione debeatur quis inhaerere; unum quod profitemen-
» dum est, Deum velle omnes homines salvos fieri, et ad
» agnitionem veritatis venire; alterum quod dubitan-
» dum non est, ad ipsam cognitionem veritatis et percep-
» tionem salutis non suis quemque meritis, sed opera et au-
» xilio gratiae Dei provenire. Tertium denique, quod in
» agendi ratione Dei res contineantur, quas humana mens
» comprehendere non potest, unde fit, quod quamvis Deus
» velit omnes homines salvos fieri, tamen non omnes salvi
» fiant.

XXXIV.

* Rom. c. 9.
p. 267.

» * Non solum in novissimis diebus verum etiam in cunctis
» retro saeculis probatum est, gratiam Dei omnibus homini-
» bus adfuisse, sive manifestè sive occultè. Eam Deus
» Cain dedit, cum ab ipso quaesivit, ubi fateretur ejus esset. Sic
» enim illum ad se ipsum revocavit, atque enormitatem
» criminis sui ipsi ob oculos ponit. Imò visus est cum in lu-
» am fidem recipisse dicendo ipsi, neminem ipsum impe-
» ne occisurum, atque sexcentorum annorum spatio po-
» nitentiae locum dando.

* Hom. 21. et 22.
in Genesim.

» Ante universale diluvium Noë, inquit S. Chrysosto-
» mus*, fuit velut legatus ad illud per plures annos annun-
» ciandum. Peccatores toto illo tempore carnabant adifi-
» ficari Arcam. Animalia ex variis mundi partibus con-
» veniebant ad eam ingrediendam atque à naufragio se
» salvandum. Ingentes pluviae à caelo cadentes ipsis in-
» fortunium suum minitabantur: et haec omnia tolerant
» gratia, quas Deus ipsis largiebatur et quibus ad agendum
» poenitentiam ipsos invitabat. Quid dicemus de Iudeis?
» Quantis bono fidei ipsos Dominus cumulavit.

XXXV.

» Quin tam remota patamur, totus terrarum orbis sti-
» annum hodie ipsius misericordiam planus est: et inter

maxima fiducia nostra inuitamēta hoc etiam est, quod sciamus, illum necessitatibus nostris providere, quando eorundem lavaman ab ipso postulamus. * Si quis vestrum indiget sapientiā postulet a Deo, qui dat omnibus affluenter, et non improperat: et dabitur ei. inquit S. Jacobus in sua Epistola catholica. Qui dat, id est, prout exponit S. Thomas *, paratus est dare; omnibus, sine personarum accōtione; affluenter, id est, non parca unde dicitur effundere, et non improperat; id est, dat sine tristitia, liberaliter, non vendit, sicut multi, dat generaliter, non uni, sed omnibus; et dat abundanter non parca; aperit manum suam, et implet omne animal benedictione.

XXXVI.

179.

Verum aie dat? nec enim tam magna in Dei misericordia hominibus inspiranda est fiducia, ut eā abundantur. Dat illi, qui cum fiducia et sine diffidentia postulat; illi, qui nihil habitans se inter ejus brachia conjicit, ut ab illius infinita bonitate obtineat id, quod à se ipso habere non potest. Si enim dubitat et diffidit, si in continuā bonum inter et malum, fidem inter et incredulitatem suspensione se contineat: sique se arbitrio tentatoris tradat, qui modo cum presumptione exultat, modo desperatione deprimat, velut maris fluctus, quos ventorum vehementia quoque variis abripit et circumfert, tum quod expectat non accipiat.

* Unde sunt, ait S. Bernardus *, qui sperant in Domino, et sed frustra, quia sic de misericordia ejus sibi ipsis blandiuntur, ut à peccatis suis non emendentur. Vana omnino est spes ista. Sunt autem et alii, qui desperant: hi scilicet, qui considerantes imbecillitatem propriam, desiciunt et obruntur à pusillanimitate spiritus; habitantes in carne sua, et circa infirmitatem propriam semper intenti. Primi malè sperant; Secundi nequiquam sperant. Primi habitant in suā superbiā; Secundi in suā diffidentia et poenis. Soli illi felices sunt et sapientes, qui habitant in adiutorio altissimi. Nihil nisi Deum desiderant, eum amittere solummodo trucidant. Ipse in quietudinis et vigilantia eorum est magnum objectum: et quando sic sub ipsius umbrā et protectione quiescunt; quis ipsis in tuto arculo nocere poterit, ubi Deum intuentur ac cogitant, quod vicissim Deus continuo ipsos respiciat?

125.

XXXVII.

Religiosa omnino et ad pietatem comparata sunt ea,
 que Gerson in suo Dialogo de Predestinatione, agens de va-
 ra mentis affectione Christiani respectu misericordie et
 justitie Dei hanc in rem eloquitur. Commissa peccata ha-
 » animo revolvens, inquit, meditatibz aliquando seum conque-
 » rens, quod si justo Dei judicio damnandus est? Si reperit in-
 » dispositum cor suum ad humilam hujus rei considerationem,
 » Devalinquit eam, et ad alia se convertit. Si vero aspicit
 » affectum suum Deo propitio tranquillum, humilem, et ha-
 » ram, sistit tamen et cautè in hac recordatione, si fortè
 » damnandus est. Ita constitutus voluntati Dei se permit-
 » tit, et se sub omnipotenti manibz illius humilians dicit ei:
 » Justus es Domine, et rectum judicium tuum, etiamsi me occi-
 » daves, tamen in te sperarem. Tum conversus ad Dominum
 » cum pio et humili affectu: Suis, inquit, justissime Judex, quo-
 » niam damnati te odiant: at ego dum interim affectibus
 » illis tam offeris et blasphemis careo, amo te, qui solus infi-
 » rite amabilis es. Credo et palam profiteor, quod sis justifi-
 » mus, optimus et summa misericors, quod quidquid de me in
 » totam aternitatem disponaris, in eam injustitiam com-
 » mittere possis.

XXXVIII.

126.
 * Ibid. » Arbitror, addit idem Gersonius, quod nostra animi affec-
 » tio erga misericordiam et justitiam Dei hanc esse debeat:
 » Sicque id intelligo: Apud humilem quanto minus est in
 » se spei, minus in ope aliena fiducia, minus denique vult
 » constituere justitiam suam; tanto plus spei, plus fiducia
 » de Deo concepit, plus quoque justitiam Dei fit subjectus p.
 » * Ibid. » Invenitur itaque quadruplex meditatio; una divina
 » injectionis ut speres; altera divina promissionis si speras; ter-
 » tia immensa Dei pietatis ne desperes de suis miserationi-
 » bus; quarta propria fragilitatis, ne speres in te, vel in pro-
 » pris viribus.

XXXIX.

» Sic constitutus die cogitationi tue sollicitanti spem
 » despera, dum non facis certam vocationem tuam per bona
 » opera, quotidie curans de peccato in peccatum, ingoren-
 » ti provide ne sis de multis vocatis, et non electis: Dic, inquam,
 » quod obedis jubenti Deo, qui mille in locis Scripturae precipit,
 » ut speres in eo. Ita Domine projicio me in te jubente te:

non es condalis aut fallax, et abjicias me, immota praesertim a
multiplici promissione tua, qua sperantibus in te polli-
citus es, quod liberares, eriperes, salvares, et glorificares: a
cujus demum tam immensa pietas est, ut nullis peccatis, a
etiam infinitis: si commissem ea solus, sine possit in
haerita, quodque interposuisti cum immobilitate consi-
lii tui iurandum. Quamvis enim sis inobligabilis a crea-
tura tua rationali, voluit tamen dignissima condescensio
tua commercium quoddam habere cum hominibus, ut bene
de te mirarentur, si iussa tua compleverint, et in te sperave-
rint.

Supplementum.

Nihil tenerius et movendis animis aptius invenire est
quam quod S. Augustinus in suis confessionibus, meditatio-
nibus, et Soliloquiis de misericordia Dei et fiducia, quam in
eam habere nos oportet, elocutus est. Ibi commemorat be-
neficia, quae ab ea recipimus, summam miseriam, ad quam
sine ipsa redacti eramus, quanta agat pro conversione pec-
catorum et perseverantia justorum. Cap. 14. et 35. Medita-
tionum, sicut et c. 1. 7. ii. et 23. Soliloquiorum de ea patheti-
ce disserit.

S. Anselmus Archiepiscopus Cantuariensis, qui multa ex
S. Augustino repetit, plura addidit in suis Meditationibus
de fiducia et gratitudine erga misericordiam Dei, cujus be-
neficia describit, et quam ipsius gratia nobis sint necessa-
ria demonstrat.

S. Gregorius in Psalmum quartum benedictivalem osten-
dit quod misericordia Dei ipsius gloriam constituat, et res-
pectu nostri ipsa magnum ipsius donum sit. Hom. 32. in
Evangelia, et lib. 8. in Reg. loquitur de constanti in Dei
misericordiam fiducia. Nos terret, inquit, quia iusta est,
et nos consolatur, quia benigna est. Furius adhuc hanc
veritatem prosequitur lib. in Reg. et hom. 20. in Zachiel.
Hom. 9. in Evangelia, sic nos, inquit, misericordia eius refo-
reat, ut nullo modo negligentes redat: sic peccata
nostra perturbat, ut manus in desperationem non promat.

Posunt etiam legi ea, quae Richardus a S. Victore part. 127.
2. in Cant. c. 27. sed praecipue in praefatione elocutus est, ubi
notat, quod Deus nostri gratia multas qualitates assumse-
rit, et omnium quia omnium tenerima est sponsi quali-

tas, videtur eam pro aliis affectasse praesertim in nova lege. Se nuncupat Dominum, ut cum timeamus, et Patrem, ut eum honoremus: Sed vult ut eum intueamur tanquam Sponsum animarum nostrarum, ut eum amemus. Quando se vocat Dominum, nobis palam facit, quod ipse nos creaverit; quando se Patrem nostrum dicit, nobis patefacit, quod ipse nos adoptarit; et quando nomen Sponsi assumit, nobis significat, quod ipsi ita conjuncti simus, ut fieri idem sit nobiscum. Atqui Deo conjungi plus dicit quam ab eo fieri se creatum et adoptatum; et haec conjunctio seu unio facta est per mysterium Incarnationis p.

S. Prosper in responsis ad Camillum et Theodorum super Iubis 8. adducens verba S. Augustini dicit, quod Deus redat malum pro malo, quia justus est; bonum pro bono, quia justus est et benignus; sed quod nunquam malum pro bono, quia injustus esse nequit. Ex hoc magno principio oritur multas praeclaras consecutiones. Quae etiam habet lib. i. In vocatione gentium c. 20. et seq. magnam fiduciam in Dei misericordia omnibus inspirare debent. Viscera misericordiae Domini, non ad unius tantum populi redemptionem, sed ad omnium nationum impendit salutem p.

S. Chrysostomus in quamplurimis operibus suis loquitur de misericordia Dei, et hortatur peccatores, ut ad eam confugiant, ut ut enormia sint, quae patravunt, crimina. Possunt videri ea, quae haec de re ad Theodorum scribit.

S. Bernardus in haec verba: misericordias Domini in aeternum cantabo, ait quod misericordia Dei pluribus modis eluceat 1.º impediendo ne in peccatum labamur. 2.º nos expectando, postquam in illud lapsi sumus. 3.º cor nostrum movendo. 4.º nos ad poenitentiam recipiendo. 5.º nobis offerendo media ~~invenendi~~ morandi, nosque perfectos efficiendi.

Quae in Psalmum 90. commentatus est sunt admirabilia, illumque exponit ea ratione, quae nobis palam facit, quod nunquam debeamus separare misericordiam Dei à sua justitia, quod haec duae viae sint, per quas ambulat, et secundum quas nostram agendi rationem instituere nos oportet.

MORS.

Cogitatio et consecrationes mortis.
Mors justorum et impiorum.
Preparatis ad mortem, p.

Sermo Primus.

Memento homo quia pulvis es, et in pulverem
revertoris. Genes. 3.

Pro fas. 4.
Cinorum.

Quod Moyses à Deo inspiratus ad humiliandum simul
et eradicandum populum rebellem egit: quod pius Josias ad
evertendam idololatriam et exterminandam peccatorum
impietatem fecit: id ipsum, Auditores, Statim initio Saeva
hujus Quadragesimae Cinorum ceremonia fevrida et salu-
tari mortis cogitatione praestat Ecclesia.

128.

* Moyses iratus, quod videret Judaeos genua flectere co-
ram vitulo aureo, quem sibi conflarant, dum ipse cum
Deo in monte versaretur, arreptum idolum istud in frusta
comminuit, atque igni tradidit, collectoque ex eo cins-
res aqua diluit, atque bibendos his idololatriis dedit.

* Exod. 32.

Quidpiam simile fecit Josias, siquidem S. Scriptura
memorat, quod falsorum Deorum simulacris confractis,
altaribusque eorum subversis, praecipit, ut quaedam
cadavera à tumulis suis evertentur, quae vomari jussit,
atque illos cineres per loca illa, quae abominabili pro-
faneorum suorum cultu profanata fuerant, sparsit.

Ecclesia in hujus diei ceremoniam eodem spiritu ducit-
tur. Obsecrati peccatores, his hallucinationis diebus co-
ram mundi idolo saltastis, et insanam judaeorum
impietatem innovantes, quemadmodum illi intem-
perantia et luxu excessibus vos tradidistis. Ubique
sicut pii Josiae antecessores, impietatis vestrae et veri
Dei contemptus vestigia reliquistis. Ecclesia Mater
vestra amarè propterea flevit, et ut vos ad officium
vestrum revocaret, statim hujus poenitentiae curri-
culi quod ingressuri sumus, quid agit? Mundi idolo-
latra simulacra comminuit, eorumque cineres ca-
pitibus vestris imponit. Jam in antecapum sepulchra
aperit, in quibus sepeliimini, et extrahens ex his ob-
suris antris pulverem conatur vobis gravem mortis
vestrae ideam relinquere, ut à flagitioso, in quo estis,
statu educat memoria illius ad quem fortè citius

q initio

quam putatis, redigemini: Memento homo quia pulvis es, et in pulverem revertetur.

Id memento Domini mei et Domina mea: Ah an illius oblivisci poteris? an alius speciei estis quam illi qui vos praecesserunt et mortui sunt? ut ut de superba distinctione vobis adulemini, omnes tamen eandem habetis originem, atque omnes ad eandem terram revertamini. Anni vestri continenti successione fluctuum instar se se propellant, donec tandem alii aliis paulo majori excitato murmure pluribusque tantisper pertransitis regionibus omnes simul in communem illam abyssum vos praecipites agatis, ubi sine distinctione hujus mundi potentes et excelsi quique permiscetur valut fluvii illi, qui in Oceano minimis permixti rivulis, in eo qualitates suas et nomina amittunt.

Id memento: Si enim inveniuntur justi quidam, qui artem bene moriendi norunt, dantur innumeri peccatores, qui eam ignorant, vel qui ex ista veritate illas, quas deberent, conscientias non erunt.

Divisio.
129.

Moriendum est, id veri Christiani sciunt, sed Christiani rudes et mundo dediti id, prout seire oportet, non sciunt: Hoc erit prima partis meae argumentum: bene moriendum est; veri Christiani ad hoc se preparant; Christiani rudes et mundo dediti ad id, saltam prout oportet, non se preparant: Idque erit secunda partis meae argumentum.
Memento homo p.

Parti^{ma}
130.

Certum est nos morituros, incertum est quando moriemur: haec bina oracula serio consideremus, quae nec eruditissima Astrologia, nec ingeniosissimus amor proprius, nec deliratissima et subtilissima adulatio unquam vincere potuerunt.

Ad vivendum nascimur, et ad moriendum vivimus. Baletia edificemus, voluptatibus fruamur, et nominis nostri gloria remotissimas provincias repleamus: omnia in mortem desinunt. Inter duos mundos sumus positi, primum a tergo relinquimus, et secundus ante se nos petit. Patres nostri mortui sunt, nos sicut illi moriamur, et posteritas quae nos sequitur, transibit, quemadmodum transierunt illi, qui nos praecesserunt.

An mors cum aliquo pactum init, an fortitudine juvenum vincit, vel precibus sanum flati se sinit? qualibet

atas, qualibet tempestas ad moriendum est idonea. Haec cogitatio veros Christianos occupat, sed qui non nisi Christianorum titulum gerant, parum eam morantur.

Dum desideria sua tam longè promovant, et vasta fortuna 131. ne consilia insunt, quis non diceret, quòd immortales se esse arbitrentur? At tamen exiguus ille dierum numerus, qui nostrae existentiae durationem constituit sensim dilabitur; quòdlibet instans nostrae ipsorum partem subtrahit, ad terminum, qui nobis praefixus est, pervenimus; inextantamentum rumpitur, et quidquid nos fascinat, nobis evanescit.

Sola ratio nobis fragilitatem vitae nostrae manifestare possat. Speremus quantum libuerit, sufficit oculos aperire ut fatalis moriendi necessitatis convincamur. Hujus caeli officium non modò morte illorum, qui continentia suae spione ex oculis nostris evanesunt; morbis, qui temperamentum nostrum perturbant; innumeris casibus, qui singulis momentis nobis impendent; sed etiam ipsismet rebus, quae cum ad nos à morte tuendos conferant, debent, non obstante inutili providentiâ nostrâ, nobis illius imaginem denuò deliciasare.

Enimverò quid est vita hominum nisi perpetuus cum 132. morte conflictus? Si manducamus, tum idèò ne praefame moriamur; si bibimus, tum idèò ne praefiti extinguamur; Dormimus; sed idèò ne ex longa virium et vigiliarum exhaustionem intereamus. Laboramus; sed ut à nobis mortem removeamus, quam otium molestam afferens indigentiam accersere possat. Quiescimus; sed ne praefalsitudine moriamur: et tamen quamcumque demum adhibeamus praecautiorem, vix aedificium corporis nostri in altum surgit, cum eae mors illud contere, et ex eo quendam frustra evellere jam incipit: imò in una die illi majorem infert ruinam, quam plurimum hebdomadarum spatii reparare valeamus.

Id recordamur F. M. divinamque laudamus providentiam, quòd noluerit, ut idèa, quam mors mentibus nostris imprimat, in ambiguis et dubiis speciebus ac indiciis fundat. Quamvis naturae nihil ita arduum sit, quam moriendi necessitas, nihil tamen est, de quo minus dubitari possit. Hic nobis quemadmodum circa alia, nullâ vanâ spe blandimur. Exemplum tot millenorum millium hominum, quos sicaria mortis manus sine ulla conditionis, aetatis, clima-

tis, saxus exceptione parvifit, id omnibus tam clarè pavna
det, ut etiam illi, qui se à communi hominum ordine sub-
ducere et tanquam Dei coli voluerunt, eò demencia
nunquam devenerint, ut se nunquam morituros sibi polli-
cerantur.

133.

Acem tamen inauditam! non obstantibus adeò claris
argumentis, amor proprius funestam hanc habet artem
à nobis ultimum hoc momentum removendi, vel cogitatio-
nem ab eo avertendi. Proprius hic amor impedire nequit,
nam ab eo avertendi. Proprius hic amor impedire nequit,
quin credamus vitam nostram finem esse habituram, sed ei
tam remotos limites ponit, ut ad eos non nisi post longum tem-
pus sit perventura. Impedire nequit, quin credamus, quòd
quò etate provecitiores fimus, eò magis ac velocius in hunc
curriculi nostri ultimum terminum præcipitemur; sed no-
bis persuadere conatur, quòd non nisi formà huic curriculo
nostro initium demus, et ut cum sancto viro Job loquar, quan-
do etiam nunc lux nostra deficere incipit, quasi palpebras
diluviu nobis tribuit.

Id ergo repeto Fr. M. nec satis frequenter repetere possum:
Qualicumque meritum, quosunque natales, quamcumque pul-
chritudinem, et quamcumque demum fortitudinem jactatis,
moriendum est. Hæc vita, quæ tam grata et amoena vobis
videtur, deservenda est; hæc oblectamenta, quæ tam suavia
creditis, hæc societates et conventus, qui vos adeò delectant,
sunt pro vobis vetiti fructus.

Juvenes filia, quæ in mundo splendescere incipitis, non
semper eritis delectatio et gaudium circuloꝝ et conven-
tuum: vanitas hæc delectatur, et si valut superba filia
Jerusalem nunc exalto capite et instar Dearum ornata gra-
dimini, iis, qui vos aestimant vobisque magis adulantur, bre-
vi eritis objecta non solum oblivionis sed etiamnum horroꝝ.

Judices terræ, non semper sedebitis in angusto tribunali
vostro, non semper videbitis miseros litigatores ad limina
vestra die immorantes, atque cum inquieta patientia fe-
licem aut infelicem sortem suam expectantes: vanitas dies,
quæ fastus iste, qui vos circumdat, vos delevinet. Pro
palatio non nisi sepulchrum habebitis, pro consortio ver-
mas, pro sede quinque vel sex pedum terræ spatium, cum
interim immittes justitiæ divina ministri sine inter-
missione vos conviabunt, si potestate vestrà abusi
fueritis.

Sæculi divites, non semper Julii illâ ac voluptuaria abun-
dantiâ potissimum, opes vestras brevi è manibus vestris cla-
bentur. Ex omni magnificentia illa, quâ super tot infæ-
lices amittatis, nihil vobis supererit nisi sudarium ad tegan-
dum cadaver vestrum, dum interim hereditas vestra ad in-
gratos fortè heredes devolvetur, qui nec vestri recorda-
buntur.

Politici temporisque servientes homines adeò propicia-
les circa presentia, et adeò coaci. circa futura, parum co-
gitatis, quam amarè sed frustra vos semel poenitebit, quod
scotibus vestris tam malè usi fueritis, quod sapienti provi-
dentia cognoveritis quid imperia firmare vel destruere
posset, et quod non videritis id quod propè vos erat. et vobis in-
ternum et domesticum fuit, à quo felix vel infelix æterni-
tas vestra pendebat.

Fortuna mancipia, qui adeò turpi servitute potentum
prossibus vos devovatis, mihi videntur valut infantes, qui
super arenam edificiant: brevi hæc vasillantia vanita-
tis vestra opera diruta videbitis. Impudici amoris mar-
tyres, qui mille curis angimini milleque tormenta sus-
tinatis ad placandum inconstanti creatura, quæ labores
vestros ridet, et suspiria vestra contemnit; idolum istud
quod ad insaniam usque colitis, ex seipso comminuetur, pul-
chritudo ista, quæ vos inerat omnia sua illicia amittet, mors
eum in horribile monstrum transformabit atque ita defor-
mem efficiet, ut eum ultra ferre non poteritis.

O miseria! o vanitas! quinam. Sumus cum toto eo quod
habere nos credimus honoris, auctoritatis, voluptatis, bono-
rum, dotum naturalium, favorum, natalium, et fortunæ?
Quinam Sumus? fama nostra non est nisi phantasma, volup-
tas nostra nisi fascinatio, abundantia nostra non nisi ægestas,
ambitio nostra non nisi vanitas, vita nostra curis, nisi mi-
seria, hora mortis nostra non nisi incertitudo.

Nos mortuos sumus, sed quando morituri sumus, igno-
ramus: et tamen Christiani rudes et imundo adiecti, non
obstante hæc incertitudine, cum tanta securitate vivitis
ac si ultimum curricula vestri spatium mensi essetis. Mors
vestra in fixo quodam loco signata est, ad quem quodlibet
momentum vos ducit, et ubi ad illum noscantes perveneri-
tis, ordo providentiæ vos ibi sistat.

Vita hominum est voluti via, in qua mors illis laqueos
tendit propius pro aliquibus, remotius varò pro aliis, quamque
non subsistentes ambulat, donec ad locum in quo ipsa eos
expectat, pervenerint.

* Job. 14. v. 5.

Initium et finis omnium rerum fixa sunt in consilio Dei, inquit sanctus vir Job. Quemadmodum nullum est momentum, quod aliquam vitæ nostræ partem non definit, sic etiam datur aliquod, quod mortem nostram definit. Momentum istud respectu nostri est incertum: sed est immotum in decretis Patris coelestis, qui ab omni æternitate illud sibi præsens habet. Numerus mansuum ejus apud te est, constituisti terminos ejus, qui præteriri non poterunt. Nihilominus vivimus, ac si horæ mortis incertitudo quodammodo mortem dubiam efficeret. Cum quamlibet vitæ nostræ actionem, tanquam ultima esset, et post quam nobis moriendum esset, respicere deberemus, non nisi propensionem nostram attendimus, cetera omnia temporis futuro committimus, quod à nostra cogitatione quantum possumus, removemus. Scimus, quod nec unicum momentum nobis tutum præstare valeamus, atque si crastinam diem nobis polliceamur, nos ipsos decipiamus, et tamen in omnium negotiorum gravissimo nos ultra decipere volumus: nam ubi vir ille qui alio animo et corde vera sit affectus? An fortè temerarius, qui philosophicam præferens intrepiditatem, mori corrit patrem, inter brachia sua, amicum ad latus suum, domesticum in domo sua, quin cogitat, id ipsum, quod aliis accidit, sibi brevi eventurum? An primi Ordinis vir ille, cujus vasta consilia ad spatia temporisque promedum infinita se extendunt, qui non nisi amplificanda fortuna sua incumbit, atque illustribus cogitationibus res suas augere, familiam suam potenter collocare, sibi auctoritatem conciliare studat? An mollis et delicata mulier illa, quæ quamvis à provecità ætate sua monita ut mortem propius intueatur, nihilominus id unum agit, ut sub pigmento et concinnitate rugas et pallorem detrita faciei suæ abscondat? Mulier illa, quæ se in naturali statu suo intuari non audeat, ne tam tristis imago ipsi molestiam creet, aut importuna et terrificæ cogitationes nimis citò ipsi dicant: moriendum est?

An non ergo merito dixi, quod si inveniantur quidam justi, qui in arte moriendi sint periti, tamen innumeri dentur Christiani rudes et voluptuosi, qui eam, prout oportet, non calcant? Verum non sufficit cogitare et sive, quod semel moriendum sit, hoc sunt axat interest, ut quis ad bene moriendum se præparat. Vani Christiani id agunt; rudes et voluptuosi ad bene moriendum se non præparant, saltim prout se præparare deberent; et hoc est secundæ partis meæ argumentum.

Barth. Ja
136.
x genes. 6.

Duo indolis valde diversa hominum genera in sacra Scriptura nobis exhibentur. Primus est justus et pavidus Noë, qui monitus de infortunio, quod hominibus contò

imponeret, plures annos insumsit in construenda arca, cu-
jus dimensiones Deus ipse ei delineaverat, ut ab univer-
sali diluvio, quod universo orbi instabat, se suamque fa-
miliam tutum praestaret.

Secundi sunt vesani illi et indurati filii hominum,
qui sanctum hunc patriarcham in constructione huius
fluctuantis machinae occupatum cementes, inconsultam,
ut ipsis videbatur, eius providentiam videbant. Non obstan-
tibus omnibus virtutum exemplis, quae fidelis hic vir ipsis
exhibebat; non obstantibus Dei minis, cuius furor, ut ita
dicam, in eos stillabat continuis pluvias, quibus flumina in-
tumescere, campi varo cooperiri incipiebant; non obstan-
te evidenti periculo, cui eos aquae singulis diebus crescentes,
sonique domos obsidentes exponebant; non obstantibus
tot urgentibus incitamentis, quae ipsos impellere debebant
ad emendam iniquam vitam suam, et placandam justiti-
am Domini, quam offenderant, non nisi exsplendis bellui-
nis cupiditatibus suis, sibi magnum nomen in mundo, et
famam monstruosa criminum suorum enormitate com-
parando intenti erant; et quamvis mortales essent, aequie
parum se ad mortem preparabant, ac si nunquam mori
deberent.

Viri famosi.
Ibid.

Horum vesanorum cocitatem procul dubio lugetis, Au-
ditores: verum quot hae nostrae, quae vivimus, etiamnum cata-
ste videmus Christianos, qui illos imitantur? Si ii, qui sapi-
enti et longa providentia se ad mortem preparant, com-
parentur cum aliis, qui in ultimo quodam morbo se ad
eam vis disponere volunt: O quam exiguus est illorum
Noe numerus, qui serio a diluvio se tutos praestare cogi-
tant! O quam terribilis est cocorum illorum insensibili-
um et ad propriam perniciem conjuratorum multitudo!

137.

Omnia illos impellunt, ut ad istud tam horribile mo-
mentum se preparant; subitaneae mortes, quae nunquam
frequentiores fuere ac nostris hinc diebus, periculosi mor-
bi, quibus sunt expositi, quique iuxta figuratum S. Scrip-
tura loquendi modum sunt pluviae, inundationes, et tem-
pestates, ipsosque subito occupabunt, casus inexpectati,
qui eos movent, ipsis evenire posse, quod parentibus, ami-
cis, vicinis, iis quibusum sapienter debebant accidit; occupationes
mortis, quae de nocte venit sicut fur, cum non expectatur; om-
nia, inquam, eos impellunt ut se ad mortem preparant.

fixa sunt in
modum vulgari
a partem vobis
tem nostram
st incertum
i ab omni
mentum
iri non poterat
incertitudo quae
quantilibet
post quam
nisi propensionem
apud futurum
spumus, remora
obis tutum
is pollicemur
gotionum
ille qui alie
emerarius, qui
ori comit
Somestium
is accidit
le, cuius
linita se
incumbit
familiam
ave studet
vis a pro
tucatur
meimitate
! Multior
udat, ne
importuna
Morandum
si inva
enti, tamen
ori, qui
sicut cogit
hinc
t. Vari
e moribus
e deberent
minum
s est
ad hominibus

Atamen quamvis nullum vita tempus melius impendatur, quam illud quod preparationi mortis impenditur, nullum est cuius momenta minus curentur. Ad alia negotia satis superque otii invenitur, sed ad istud nullum invenire libet. In aliis auxilia aliena utiliter expectantur, in hoc vero sibi ipsi supplicia imprimis ferenda sunt. Succus aliorum est exigui momenti, at preparatio ad mortem est infinita consecutionis. Alia possunt reparari vel differri; sed hujus dilatio saepe illius iacturam reddit irreparabilem.

138.

Quot obstacula inveniantur in hac ultima hora! obstacula ex parte morientis; an omnem necessarium libertatis et rationis sua unum habebit? Obstacula ex parte Dei; an ipsi speciales gratias illas, quibus indiget ad poenitentiam et ab ipso veniam petendum concedet? Obstacula ex parte inimicorum, cum quibus ipsi dimicandum est; nunquam Sathana tentationes sunt vehementiores, nunquam infirmiores sumus ad eas removendas usque obstandum. Obstacula ex parte molestiarum peno infinitarum, quae tunc occurrunt; quomodo conscientia et familia sua negotia componet? Si horum negotiorum unicum per plures dies integrum hominem requirit, ait S. Chrysostomus; quid simile habet, ut ubi (si ita loqui fas est) media tantum sui ipsius parte est, paucarum horarum spatium uni acquirit alteri ita recte providere valeat, ut de iis accuratam rationem Supremo Judici suo reddere possit?

Utinam, exclamat hic omnium mortalium sapientissimus, utinam homines sufficienti perspicacitate et intelligen-
gentia pollerant ad providendam hanc ultimam horam! utinam quisvis eorum sibi dicere: equidem modo optime valeo; sed aliquibus ab hinc horis forte proplexia tangar: domo mea egradior, sed quis mihi spondebit, me sanum eam denovo ingressurum? nullum malum sentio um lactum peto; sed quot me robustiores ac juniores in lecto inventi sunt mortui? Ergo vel maxime interest ut saluti meae serio operam dare festinem, atque conscientia mea rebus consulam.

Ita quilibet homo prudens loqui debet, qui cogitat, quod qualibet hora mori possit, quod citius forte, quam arbitrat, sit moriturus, et quod si ex una parte se adversus mortem praemuniat, ex altera illa ipsum occupatura sit. Si ei jam claudatur, intrat per fenestras, inquit Jeremias; volo dicere cum S. Chrysostomo qui his figuratis prophetae verbis sensum spiritualam tribuit; sicut stomachus valet, catarus coquit

corripit: Si cui sanum caput est, pectoris inflammatione morietur. Quod si nulla incommoditas pectus illius vexet, tunc vehementer colicus dolor illum abripit. Nulla est janua nulla fenestra per quam mors non ingrediatur: nihil proinde adeo magni momenti et tantae utilitatis est, quam ut ad eam nos praeparamus, sed qua ratione id agere debeamus, quaeritis? En illam.

In S. Scriptura duplicis Speciei praeparationum ad mortem invenio, remotam unam, proximam alteram; unam, qua consuetudinem contrahimus ad eam per totam vitam nostram nos comparandi; alteram, qua constatum et vigilantiam duplicamus, quando animadvertimus brevi nos vitam amissuros.

De prima Jesus Christus nobis loquitur, quando dicit: Sint lumina vestri praecincti, et lucerna ardentes in manibus vestris, et vos similes hominibus expectantibus Dominum suum, quando revertatur a nuptiis, ut cum venerit et pulsaverit, confestim aperiant ei. * Luc. 12.

Voco praecingere lumbos suos: at haec est vera ratio se à longe praeparandi ad mortem: abstinere à carnalibus desideriis, cupiditates suas reprimere, omnes illicitas voluptates sine ulla exceptione amputare, et se interdum licitis privare. Voco praecingere lumbos suos, id agere quod ageremus, si in itinere constituti essemus, nempe collectam vastem praecingere et compressam tenere, ne nos in itinere ~~impedit~~ impediatur.

Id ita intelligebat David, quando dicebat: Se à longe cogitare dies antiquos, et annos aeternos mentis suae frequentiora objecta sua esse. Id ita intelligebat Eschius, quando se comparabat hircini, et avis aribus illis, quae nidum suum deserentes se ad mare conferunt, ut faventibus fluitibus super quos volant, quaerant suavis clima quam aud, quod deserunt.

* Cogitavi dies antiquos, et annos aeternos in montibus habui. Psal. 76.

Id ita intelligebat S. Petrus, quando alludens ad consuetudinem veterum Israelitarum, qui sub tentoriis habitabant, et qui quaecumque demum tempestate semper ad primam iussione ad castra movenda parati erant, exclamabat: * Tabernaculum meum adeo parum firmatum est, ut ad illud transferendum exiguo mihi opus sit tempore: Velox est depositis tabernaculi mei. * 2. Pet. 1.

Voco in manibus tenere lucernas ardentes, continuo se in bonis operibus illis exercere, quorum, prout vult Jesus Christus, lux coram hominibus luceat, ut inde Pater coelestis glorificetur, nullam diem praeterlabi sinere, quin cor nostrum ad Deum erigamus; et ad ipsum suscipiendum, ipsique ambabus manibus sive dexterâ tempore prosperitatis, sive sinistrâ nebuloso et incommodo adversitatis tempore servientium nos comparemus.

Vos denique assimilari servis illis, qui expectant Dominum suum, quando revertatur à nuptiis, vigilare sine intermissione, nullum locum lethargio somno illi locum dare, qualis fuit Sisara somnus, qui lacta, quod ipsi officiosa sed maligna mulier prebuit, in somnum inductus, in somno suo vitam amisit.

Christiani indomiti, insensibiles, voluptuosi quid haecenus egistis, ut vos ita ad mortem prepararetis? Jam pridem dixit sapiens, et nimisquam verum est, quod homines somno oppressi, desideriosi, exoscati ignorant ultimum finem suum; et sicque idem eventuum sit quod pisibus, qui hanc capiuntur, quando in escam, ut ea se nutriant, irruunt, et stolidis avibus, quae ratiibus se se implicant in iis sparsa quaedam grana colligere volentes.

Nascit homo finem suum sed sicut pisces capiuntur hanc, ut sicut aves lapsas non prohibentur, sic capiuntur homines in tempore malo. Lukas. 9.

Sape ibi mors invenitur, ubi vita reperiri credebatur. In felix Amnon, splendida apud fratrem tuum Absalon te epulatum credebas; et ibi per insidias interfectus fuisti. Jonas nimis tranquilla in navi, in qua navigas dormis; et mox in mare praecipitaberis. Miser Jobosith decumbis et dormis; et duo scelerati in strato tuo te interficiunt. Holophernes crapulam tuam in tentorio tuo dormis nec quidquam times; et mulier hebraea tibi caput amputat.

140.

Sed, et innumeras alios exemplis, quae referre possem, edocti tutius contra inopinatum mortis occupationem vos tutius non valebitis, quam si primum adnatum Jesu Christi grave monitum vobis adaptatis. Sic enim mors meditata, imitatione expressa, et praevisa affectiones in vobis provocabit iis satis similes, quas semel experiemini.

Tunc oculos habebitis, nec videbitis, aures et non audietis, manus et pedes nec iis utemini. Modò ex virtute in eo statu, ^{vos} collocata, ad quem ex necessitate semel redanti eritis. Hos oculos adeò dissipatos, curiosos, voluptuosos pompis saeculi claudite, et ab eo, quem admodum David, faciem vestram averte, ne ibi videant vanitatem et intemperantiam. Has aures nimium apertas modò ad adulationes et laudes, modò ad obprobriationes et injurias, modò ad blandos lasciviosque sermones, modò ad verba mordacia et acerbata, his omnibus claudite, tam illis quae vos voluptata corrumpere, quam illis quae vos vindictam abripere possent. Hos pedes tam veloces ad currendum ad vana spectacula, vel ad effundendum sanguinem inimici, ita cohibete ac si apant mortui. Has manus alienorum bonorum adeò avidas immobilas effiute, ac si omnino nullam haberent actionem.

Pedes veloces ad effundendum sanguinem.

Hæc ratio mortem propius intuebimini, propius illam intuentes vobis magis familiarem efficietis; hæcque illam vobis familiarem efficiendi consuetudine illius pericula prævidetis: et sicut calamitas expectata minorem incutit dolorem, ita etiam hæc vigilantia et continuum mortis excutium sedabunt, quando Deus eam vobis mittet, inquietudines illas et pavores quibus afficiamini, et qui tot alios in his ultimis momentis opprimunt.

Legimus in Exodo, quod Deus, ut Israelitas ad exitum suum ex Aegypto præpararet, iussit, ut qualibet familia prima die mensis Nisan agnum suerit, et illum usque ad decimam quartam servaret, et tunc primum vespere immolaretur.

Quidam doctus Interpres ^{inquit} ^{interrogatur}, cur Deus voluerit ut Israelitæ agnum hunc tam diu panes se servarent, et an non satis fuisset, si cum procedente vel etiam ipsa met die, quæ iter esset suscepturi, sumissent? Non respondet illi, hæcque rationem affert. Cum ex Aegypto egredi deberent ad se conferendum in terram, quæ ipsis promissa fuerat, oportebat, ut per quinque dies exiguum hoc animal servarent, quatenus scientes, se illud paulo ante discipsum suum comesturos, ipsius frequens balatus ipsos longi quod aggressuri erant, itineris commonefaceret.

Expromamus hæc magni momenti veritatem, quam hæc figura recondit. Iter temporis ad æternitatem adeo grave est, ut ad illud nimis citò nos præparare non valeamus; valimus nolimus illud parare cogimur. Quidquid intra vel extra nos agitur, est velut balatus Agni Paschalis nostri, nosterque phases seu transitus nostri, qui illius nos admonet; sicum sedulo custodiamus, illius improvisos casus præveniamus, nobisque clamabit, ut paratos nos habeamus.

Verum ubi tempus huius transitus ab alto decretum advenit, esse alie præparationes quas proximas nuncupavi: Divini Magistri nostri agendi ratio nobis illarum excellentem ideam subministrat.

Trium publicæ vitæ suæ annorum spatio sapissimè de morte suâ ad Apostolos suos sermonem faciebat simul ipsa triumphi sui in monte Thabor die, de eâ cum Moyse et Elia locutus est: admirabile exemplum, quod nobis de hæc ad mortem præparatione subministrat, quod nunquam à conspectu nostro removeri debemus ipsi etiam prosperitatis et gaudii nostri diebus. Sed pridie mortis suæ, quamvis hæc in ipsius potestate fuerit, ad eam adhuc longè aliter se præparavit.

* Rupertus lib. 2.
in Exod. c. 3.

141.

Scitis, quod in montem Oliveti se contulerit, quod hostium ingressus fuerit; quod se ab Apostolis separaverit; quod humi prostratus orationem suam duplicaverit; quod pavore, tadio, et tristitia coramptus; non aliam quam Patris sui voluntatem habuerit, in cuius manus Spiritum suum commendavit.

Si has omnes circumstantias morari vellem, quam in exhaustam eruditionis amplitudinem vobis subministrarent? Inde disceretis vos in illa ultima hora ab iis, quae vos magis delectant, separare, ut cum majori animi collectione atque ferventioribus precibus cum ^{Deo} conversaremini. Inde cognoscetis, qualiter in illa animi infractione et pavore, quibus exanti haud eritis, cum ipse Deus vester iis etiam affici voluerit, vos gerere debeatis; quam sinceram et humili resignatione mortis ictum praestolari, atque animam vestram Supremo Iudicio, qui eam a vobis repetet, commendare vos oporteat.

142.

Christiani rudes et voluptuosi, an id agitis? Amor vitae rem inauditam!; cet passio ita Dominans, ut in periculosissimam mortem nobis exhibeamus velut monitum quod quam tardissime fieri potest, videri debeat. Inde pavores illi ad aspectum Confessarii, velut ad aegrotum non alia ratione auebarat, nisi ut ipsi mortis suae sententiam pronunciet. Inde auctio illa S. Viatici et Extremae Unctionis, ac si essent mali augurii Sacramenta. Inde Dilatationes et metas curandi, ut praesens ab Ecclesia pro solatis agonizantium instituta, ac si lethiferae essent, recitantur.

Quam perniciosis respectibus crudelibusque obsequentibus erga illos quos diligimus vel diligere simulamus, non conamur pavorem illorum fascinare? ac si bona ad mortem preparatio esset metum at ~~metum~~ poenam illam proximam cogitandi a se avertere. Procul et eis dicamus: consultabimus vestris, brevi moriemini, saltem his ultimis momentis conscientiam vestram cogitate; quin potius ingeniosas ambages venamus; quibus ipsis periculum non nisi sub vana liberationis spe exhibemus; et imò dum iam jam ultimos trahunt ~~Spiritus~~ vita spiritus, vix illis dicere audent quod sint mortales.

Si barbaram commiseratione eos perdimus, dum affligere metumimus, atque se ipsos perdunt. Mementote igitur, iterum dico, mementote homines quia non nisi pulvis estis, et in pulverem revertemini.

Mementote quod quaevisque iam praece et vota faciatis ad sistendum vel suspendendum fatalem mortis

ictum, omnes vestri conatus inutilis sint evasuri. Nos cistarum
vestrarum aurum vos à manibus eius arripere, nec cubili-
um vestrorum recessus vos oculis illius subducere, nec in-
gens parentum et amicorum vestrorum numerus vos adver-
sus ipsius aggressiones et occupationes tuari poterunt.

Maturè igitur vos preparate ad eam rapiendam tali
die et momento, quò Deus placuerit eam vobis mittere; ut
si vobis jam diu compositis ei cum quodam Sancto
Propheta dicere possitis: Edue de carcere animam meam in
quod est, ut in aeternum sanctum nomen tuum benedicam p.

Edue de custodia
animam meam,
adconfitendum
nomini tuo.
Psal. 124.

MORS,

Mors Justorum

Et

Mors peccatorum.

Sermo Secundus.

Tractum est ut moveretur mendicus, et portaretur ab
Angelis in sinum Abrahæ: Mortuus est autem et dives,
et sepultus est in inferno. Luc. 16.

Rationis et fidei longè diversi sunt respectus. Ratio tu-
mulum intuetur velut finem vitæ fatalèmq; felicitatis
mundanae terminum. Stimulus, inquit ipsa, est sepulus, ad
quem fragilis humani corporis scapha allidit, postquam ali-
quanto temporis spatio super Saule mare fluctuavit. In hanc
ultimam Scenam desinit omnis magnitudo, potentia, majes-
tas mortuorum, qui postquam per aliquod tempus super mun-
di theatrum personam suam agerunt, in perpetuum evanes-
cunt, et omni vanitatis suæ apparatus spoliati in terram
tenebrarum et oblivionis descendunt.

143.

Eus quid ratio eloquitur, omniumque Sauleorum expe-
rientia nobis significat. At fides cui auctior et avior as-
pectus, longius adhuc aciem intendit. Cùm sciat, quòd ho-
mo sibi ipsi superstitis sit, atque, si corpus ipsius corruptio-
ni subiectum sit, anima ipsius à materiâ soluta immor-
talis sit, felicitati aut infelicitati aeterna destinata:
cum pro principio statuatur, quòd bona et mala opera homi-
num ipsos sequantur, et quales inveniuntur in morte tales
per omnem aeternitatem mansant: variis hæc infinita
spatia aspectus sui aciem intendit, eaque nobis exhibet
velut in novâ orâ, ubi in quacunque partem se vertant,
nullum finem seu terminum vident, felices, si per bona
opera Angelorum manibus in sinum Abrahæ deportantur,